

Π Α Ν Δ Ω Ρ Α .

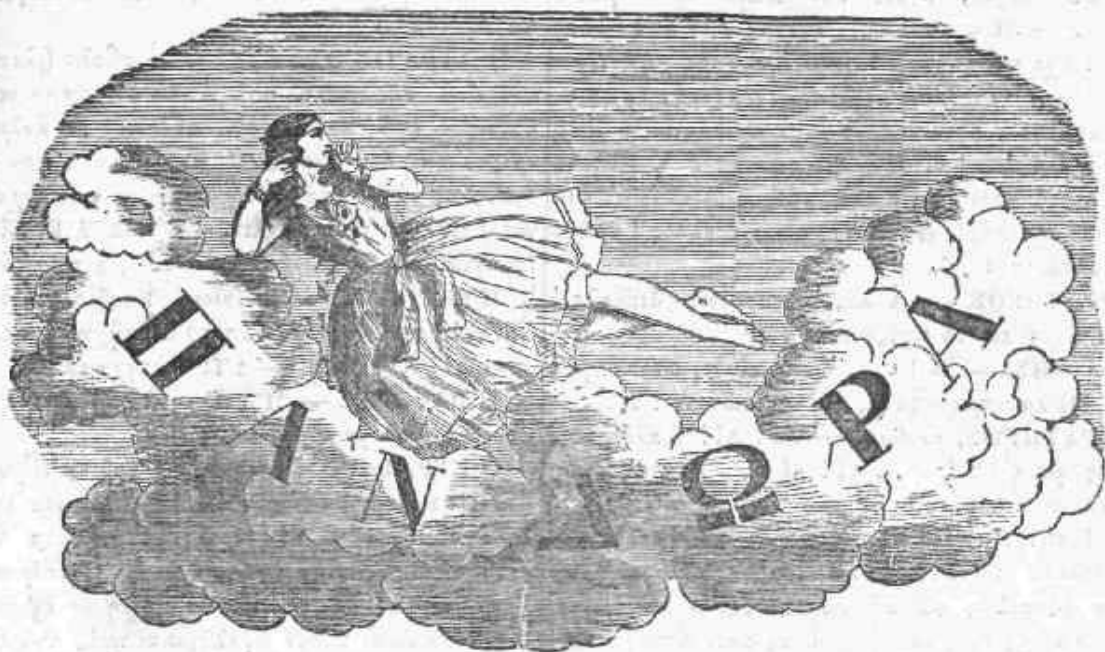
[Άγνωστος συγγραφέας]

Το παρεκκλήσιον

Διαλογικόν διήγημα

Πανδώρα, Αθήνα

τμ. 3, τχ. 55 (1 Ιουλίου 1852), σ. 145-156

ΤΟ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΝ,

ΔΙΑΛΟΓΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΠΡΟΣΩΠΑ.

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ ΟΡΘΗΣΙΑ (ἔτων πενήκοντα). ΕΛΕΝΗ (ἔτων εἰκοσιδύο).

Ὁ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΕΡΑΙΚ (ἔτων ἐξήκοντα). ΠΑΥΛΟΣ (ἔτων τριάκοντα τεσσάρων).

(Ἡ σκηνὴ εἰς τὰ θερμὰ λουτρὰ τῆς Νορμανδίας).

—•••••—

(Κῆπος ἐν κοιλάδι διὰ τῶν δένδρων αὐτοῦ ὑποβαίνεται λίμνη. Δεξιᾷ δάσος. Ἐσπέρα θερμῆ.—Ἡ Βαρωνίς διέρχεται ἐν τάχει λειμῶνα διὰ τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν εἰς δεικνύουσαν τοῦ κήπου).

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ. Λαμπρὰ τῶντι ἰδέα μὲ κατέδην νὰ ἔλθω ἀπὸ ἐδῶ! . . . αὐτὸ εἶναι βάλτος! . . . Τὰ ὑποδήματά μου ἀνέλυσαν . . . τὰ τοιαῦτα δὲ συμβαίνουσιν εἰμὴ εἰς ἐμέ! . . . (ἀφ' ἧρας ἀπαρτῆ ἀρτίου τὸ ὅποιον τὴν ἐμποδίζει νὰ περάσῃ) Ἰδοὺ καὶ ἄλλο κακόν! (τινάσσει τὸ μανδύλιόν της πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀρτίου) ψτ! ψτ! ἔξω! Δὲν νοστιμίζονται αὐτὰ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια δὲν ἤξεύρει καὶ τί εἶναι . . . (τὸ ἀρτίον στρέφεται τριγύρω της βληχόμενον) ὦ! κρημνισθῆς ἀπὸ ἐδῶ ἀμέσως; . . .

Τόρτ, σὰς παρακαλῶ, τί μ' ἐκολλήθη τὸ τέρας αὐτὸ! (ἐμπεριδεύεται εἰς τὸ σχοιρίον διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ἀρτίον εἶναι δεδεμένον εἰς ἓνα πασσαλόσκον.) Μὲ κρατεῖ! ὦ θεέ μου! Παναγία μου! Καλὴ μὲ κρατεῖ τῶντι! Ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε! ἐλάτε! . . .

Ὁ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, σπεύδων.— Μὴ φοβήσθε τίποτε, κυρία μου.

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ, ἔξω φρενῶν.— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, βοηθήσατέ με, κύριέ μου, τὸ ζῶον αὐτὸ εἶναι λυσσασμένον καὶ μὲ ἔφαγεν!

Ὁ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.— Ἄλλ' ἐξεναντίας, ὑμεῖς τὸ πνίγετε! (τὴν βοηθεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς πόδας της ἀπὸ τοῦ σχοιρίου).

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ.— Ἄ! Κύριέ μου, μ' ἐσώσατε! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, *δρις τὴν παρατηρεῖ μετὰ προσοχῆς.* — Πῶς συμβαίνει τούτο; Δὲν ἀπατώμαι βεβαίως! ὄχι τῇ ἀληθείᾳ! (καὶ ἀρπάσας τὴν Βαρωνίδα, τὴν κατασκάλλεται μετὰ στρατιωτικὴν ἔρμην).

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, *ἀγωνιζομένη γ' ἀποσπασθῆ ἀπὸ αὐτόν.* — Τί! πῶς! τί σημαίνει τούτο; . . . Εἰπίτε με, σὰς παρακάλω . . . Καλὲ, νέος ἄνθρωπος; μὲ φιλεῖ! εἶναι τρελλός! ὦ βέβαια, εἶναι τρελλός! ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἄλλὰ, τελευταῖον, διάβολε! Κυττάξατέ με εἰς τὸ πρόσωπον! . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄ! . . . ὑμεῖς εἴθε, στρατηγέ! . . . Μὲ κατετρομάξατε, νὰ μὴ σώσετε! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, *γελῶν.* — Ἀῖ! Ἀῖ! Καλὲ, νέος ἄνθρωπος μὲ φιλεῖ! . . . Ἀῖ! Ἀῖ! . . . Πῶς ἔχομεν, παλαιά μου φίλη;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τί σὰς μέλει; Ἄν σὰς ἔμελλε τρωόντι, ἠθέλητε ἐρωτήσῃ τὰ κατ' ἐμὲ πρὸ καιροῦ, ἐνθ' ἐγὼ ἤδη δέκα ἔτη σὰς κάμνω τὴν τιμὴν νὰ ἐρωτῶ περὶ ὑμῶν ὄλους τοὺς συμπατριώτας σας, ὅσους ἀπαντήσω! . . . Πόθεν μὰς ἐξεφυτρώσατε, λέγετε λοιπόν; . . . Δὲν ἐλογάριαζα νὰ σὰς ἰδῶ πλέον εἰμὴ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, καὶ σὰς βλέπω ἐδῶ φαιδρὸν ὡς ῥόδον . . . Τί ἄναστος ἄνθρωπος, τῇ ἀληθείᾳ!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Σταθήτε δά! Μήπως ἠθέλητε προτιμήσει νὰ μάθετε, ὅτι ἀπέθανα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τὸ πρᾶγμα ἠθέλεν εἶναι εὐπρεπέστερον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἀῖ, λοιπόν, τιμίως σὰς λέγω, ὅτι εἴθε ἀγνώμων! διότι εἰκοσάκις ἀπεφάσισα νὰ σὰς γράψω . . . ἀλλ' ἐπειτα εἶπα ἄ! ἐκείνη ἐλχσμόνησε βέβαια τὸν γέροντα στρατιώτην, τὸν γέροντα γεωργόν . . . ἄς τὴν μιμηθῶ, καὶ ἐγὼ!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Λαμπρὸς συλλογισμός! . . . ἀλλὰ τελευταῖον, ἴ πόθεν ἐρχεσθε;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Καὶ ἴ πόθεν θέλετε νὰ ἔλθω; ἔρχομαι ἀπὸ τὸν πύργον μου, ἀπὸ τὰ δάσχη μου. Ζῶ ὡσαν τὸν σάλιαχον . . . ἔχω ἐν πρότυπον ἀγροκήπιον, εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Καὶ ἴ τί ἤλθετε νὰ κάμετε εἰς τὰ λουτρά αὐτά;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Τίποτε· ὁ υἱός μου ἠθέλε νὰ κυνηγήσῃ, καὶ ἐγὼ κατέπεισα τὸν ἑαυτὸν μου, ὁ ἀνόητος, ὅτι δὲν χωνεύω. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι εἰμπορῶ νὰ χωνεύσω ὀλοκλήρον βώδιον. Ἀλλὰ τὸ τρελλόπαιδον ἐκεῖνο μὲ κάμνει ὅ,τι θέλη! . . . Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐδῶ ὀκτώ ὀλοκλήρους ἡμέρας κατα . . . ῥροζόμενος! χμ!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, *λαβοῦσα τὸν βραχιονά του καὶ ἐξακολουθοῦσα τὴν περίπατόν της.* — Ἀλήθεια, στρατηγέ! τὸ τρελλόπαιδον σας ἐκεῖνο πρέπει νὰ ἤρχισε πλέον νὰ περιπατῇ χωρὶς στρατοῦραν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Δὲν λέγω ὄχι ἤρχισε τρωόντι νὰ σχηματίζεται. Ἰ ἤξεύρετε, ὅτι μετ' ὀλίγον κλείει τοὺς τριακοντατέσσαρας χρόνους; Ὀνειρον μὲ φαίνεται, εἰς τὴν τιμὴν μου! . . . Ποῖαν ἡλικίαν ἔχετε ὑμεῖς, ἀράγε;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἢμην τεσσαράκοντα ἑτῶν τὴν τε-

λευταίαν φορὰν καθ' ἣν σὰς εἶδον εἰς Παρισίους. — Λογαριάζατε.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — ὦ! ὦ! διάβολε (βατραχοκοπεῖ διὰ τῆς γλώσσης). Ἀλλὰ δὲν σημαίνει ἔχετε, καθὼς κ' ἐγὼ, καλὴν ὄψιν. Ἀῖ! Ἀῖ! Οἱ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ μας δὲν γράσκουν ποτὲ, κελὴ μου φίλη! Ὁ διάβολος νὰ μ' ἐπάρη, ἂν δὲν εἶμαι ὑπερευχαριστηένος ὅτι σὰς εἶδα πάλιν. — Ἄλλ' ἡ ἑλενίτσα μας, ἴ τί γίνεται; ἐλπίζω, ὅτι εἶν' ἐδῶ, ἢ παρμόνηρος!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Βεβαίως. ὑποθέτετε, ὅτι δὲν με ἄφησεν, ἀφοῦ τὴν συνέβη τὸ δυστύχημά της!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Τί δυστύχημα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Γίνεται νὰ μὴν ἐμάθετε τὴν ἱστορίαν τοῦ γαμβροῦ μου;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Πῶς! ἴ τοῦ γαμβροῦ σας; Ἡ ἑλενίτσα εἶναι ὑπανδρευμένη; ἐμεγάλωσε λοιπὸν πολὺ ἀφοῦ ἔχω νὰ τὴν ἰδῶ; Τόση, τόση ἦταν (δεικνύει διὰ τῆς βακτηρίας του ἐν χοιράριον).

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, *δεικνύουσα δένδρον ὑψητέρας.* — Ἄ! τὰρα εἶναι τόσον ὑψηλὴ, καὶ πρὸς τούτοις νοστιμωτάτη.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἢ! . . . παράδοξον! . . . καὶ παρεκτὸς τούτου ἴ εἶναι ὑπανδρευμένη;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ὄχι δά! . . . δηλαδὴ εἶναι χήρα . . . ἂν θέλετε. — ἴ εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἀκούσετε αὐτὴν τὴν ἱστορίαν;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Διάβολε! ἴ πῶς θέλετε νὰ τὴν μάθω; τὴν μὲν ἐκδῆκα ἀπὸ τὴν τρύπαν μου . . . Ζῶ ὡ; φυτὸν . . . Εἶμαι ἀγριάνθρωπος!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τοῦτο εἶναι βεβαίωτατον. — Φαντασθῆτε λοιπὸν, καλὲ μου στρατηγέ, ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1848 . . . Τοῦλάχιστον ἴ ἤξεύρετε, ὅτι τὸν χρόνον ἐκεῖνον συνέβη μία ἐπανάστασις;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἀῖ! τὴν . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Καλὸν καὶ τοῦτο!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Καλῆτερα τὸ εἶχα νὰ μὴν τὸ ἤξευρα!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Παράξενον. — Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν κήρην μου, εἶχε πατήσαι τότε εἰς τὰ εἴκοσι . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἀδύνατον!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — ἴ θὰ μὲ ἀφήσετε νὰ τελειώσω; — ἐν παρόδῳ σὰς λέγω, στρατηγέ, ὅτι δὲν ἐλάβετε τοὺς λαμπροτέρους τρόπους εἰς τὸ πρότυπον ἐκεῖνο ἀγροκήπιόν σας. Τὸ ἀληθὲς εἶναι, ὅτι δυσκόλως δύναται νὰ εὕρη τις κατὰ ταῦτο τὸν χειρότερόν σας. Τάχα, ποτὲ δὲν διεπρέπετε εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ, ἀλλὰ τότε κατηντήσατε ἀφόρητος. Δὲν σὰς λείπει ἄλλο παρὰ τὰ τσαρούχια καὶ ἡ μαγκούρα· σὰς τὸ λέγω μεταξύ μας.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Εὐγνωμονέστατος.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἡ κήρη μου λοιπὸν ἦτο εἰκοσαετής καὶ πολλοὶ τὴν εἶχαν πλέον ζητήσῃ· ἀλλὰ δὲν ἠθέλε κανέναν αὐτὸς εἶχε μύστακα, ὁ ἄλλος δὲν εἶχε, τοῦ τρίτου τὰ χειροκτὰ δὲν ἦσαν καλὰ, ὁ τέταρτος δὲν ἤξευρε νὰ χαιρετίσῃ . . . Μὲ ἤρχετο ἀπελπισία· διότι πρέπει νὰ ἤξεύρετε, ὅτι ἔχω ὡς ἀξίωμα, ὅτι αἱ νέαι πρέπει νὰ ὑπανδρεύωνται πρὶν γνωρίσωσι τὸν κόσμον. Ἀφοῦ περάσουν τὰ εἴκοσι, ἔχουν τὴν

επαίτησαν να εκλέξωσιν αὐταὶ τὸν ἄνδρα τῶν· γίνονται καθ' ἡμέραν δυσκολώτεροι, εἰσώπου να φέρωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἀδύνακτον ἐπαγωγὴν, καὶ τότε ἀρπάζουσι τὸν πρῶτον, ὅστις τύχη.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Πολλὰ ὄρθον τοῦτο· ἐνθυμοῦμαι μίαν γειτόμισάν μου, κόρην εὐγενῆ, ἣ ὅποια κατήχησε να ὑπανδρευθῆ ἕνα κλειδοποιόν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Τὸ βλέπετε! — Αὐτὰ ἔλεγα κ' ἐγὼ εἰς τὴν κλένην. Παρακτὸς τούτου, συνέπεσε τότε να ἤμαι κάκιστα εἰς τὴν ὑγείην μου· ἐνόμιζα, ὅτι μετ' ὀλίγον θ' ἀποθάνω, καὶ ἐβρηνοῦσα νύκτας ὀλοκλήρους συλλογιζομένη ὅτι θ' ἀφήσω μάνην τὴν κόρην μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τελευταίον, μὴ δυναμένη να ὑποφέρω περισσότερον, ἀπεράσισα να τὴν ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου· σημειώτεον, ἐν παρενθήσει, ὅτι δὲν ἤθελα τὸ κάμει ποτὲ, ἂν ἠδυναμην να προῖδω τί φοβερόν κακόν ἐμελλε να συμβῆ ἐκ τούτου. Ἄλλο να τὸ ἰδῆ κάμεις καὶ ἄλλο να τὸ ἀκούσῃ· τί κατακλυσμός θακρῶν! ἤξεύρετε τὴν κλένην· ἐπειδὴ αἰωνίως φαίνεται γελωσα, νομίζεις, ὅτι τίποτε δὲν ἀγαπᾷ. Ἀλλοίμονον! ἢ καυμένη! (Σπογγίζει τὰ δάκρυά της).

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Δὲν μὲ φαίνεται παράδοξον να ἔχετε καλὴν κόρην, διότι εἰσθε καὶ ὑμεῖς ἀγαθὸς ἄνθρωπος.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Αἱ! ἔχω κ' ἐγὼ τὰ ἐλαττώματά μου.—Ὅπως δὴ ποτε, τὴν ἐπιούσαν ὁ Μαυρίκιος ἐζήτησε τὴν κλένην καὶ αὐτὴ ἀμέσως τὸν ἐδέχθη.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—!Μαυρίκιος; Τί Μαυρίκιος εἶναι αὐτός;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Λέγω Μαυρίκιος . . . λοιπὸν εἶναι Μαυρίκιος.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἐρωτῶ, διότι ἐγνώρισα ἕνα Μαυρίκιον κ' ἐγὼ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Δὲν ἐναντιοῦμαι· ἀλλ' ἄφετέ με να τελειώσω, σὰς παρκαλῶ, καὶ μὴν ἐμπεριδεύεται τὰς ἱστορίας σας μὲ τὰς ἐδικὰς μου. — Ὁ Κ. Μαυρίκιος, ὁ ἐδικός μας, ἦτο διαγγελεὺς τοῦ βασιλέως . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—!Α! ἦτο ἄλλος λοιπόν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Φαίνεται.—Ὁ γάμος εἶχαν ὀρισθῆ να γίνῃ τῇ 22 Φεβρουαρίου. Ἐπειδὴ ἔλειπαν μερικὰ ἔγγραφα, ἀνεβλήθη εἰς τὴν ἐπιούσαν, ἐνῶ δὲ ἐξερχόμεθα ἀπὸ τὴν δημαρχίαν διὰ να ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καλεῖται αἰφνης ὁ γαμβρός μου εἰς τὰ ἀνάκτορα. Τρέχει ἀμέσως ἔφιππος. Τὸν παραγγέλου να φέρῃ διαταγὴν τινὰ εἰς Βασιτιλίαν, καὶ, ἀπερχομένου αὐτοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς παραγγελίας ταύτης, ἐν ἀπὸ τὰ κτήνη ἐκεῖνα πυροβολεῖ κατ' αὐτοῦ.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Κατὰρα!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἣ κόρη μου ἦτο χήρα. ! Βλέπετε ποῖα παράδοξος ἀτυχία;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Βλέπω, βλέπω.—Ἡ ὁσμὴ τοῦ καπνοῦ δὲν σὰς ἐνοχλεῖ, νομίζω;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Ἐξ ἐναντίας μὲ εὐφραίνει εἰς τὸ ὑπαίθρον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—ἔχετε ὄλας τὰς ἀρετὰς.—!Καὶ δὲν εἰμπορέσατε να τὴν καταπέσατε να ἐξαναῦπανδρευθῆ, τὴν κόρην σας;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Ὅχι βέβαια. Πρῶτον, ἐπειτα ἀπὸ

ὄλην αὐτὴν τὴν ταραχὴν ἐβελτιώθη ἡ ὑγεία μου, ὡς τε μὲ ἐλείψε τὸ κυριώτερον ἐπιχειρήμα μου. Ἐπειτα, ἰδὲν ἤξεύρετε; τὴν κόρην μου τὴν κατέλαβεν ἡ πρόληψις, ὅτι θὰ δυστυχήσῃ ἂν ὑπανδρευθῆ, ὅτι ὁ θεὸς ἠθέλησε να ὑποδείξῃ εἰς αὐτὴν τοῦτο διὰ θαύμακτὸς τινος, οὕτως εἶπειν . . . τὸ ὅποιον δὲν εἶναι πολλὰ κολακκευτικόν, διὰ τὸν δυστυχῆ Μαυρίκιον . . . καὶ ὅτι ἂν δὲν συμβῆ ἄλλο θαῦμα ἀντιθετον, δὲν θὰ ἐκχρηύσῃ εἰς τὴν ζωὴν της.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἐπὶ τέλους, ἐὰν δὲν ἐπεθυμεῖτε εἰμὴ μόνον να ὑπανδρευθῆ, ἰδοὺ ὑπανδρευθῆ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Δαμπρὰ τρώντι ὑπανδρεία! Νέα χήρα εἶναι χειρότερον παρὰ κόρη. — Ἄν εἶχε τέκνα, τὸ πρᾶγμα ἤθελε διασφίρει.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—!Α! δὲν ἔχει τέκνα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Καλὸν δά! ! Ἄμμη πῶς θέλετε να ἔχη; Σὰς λέγω, ὅτι δὲν ὑπῆγαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν! . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—ἔχετε δίκαιον· ζητῶ συγγνώμην. (Μετὰ τινα σιωπὴν.) ἔλτε δὲν ἔχετε ἐγγόνια;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Φαίνεται. — Ἄλλὰ σὰς προλέγω, ὅτι ἂν ἐγγίσετε αὐτὴν τὴν χορδὴν, θὰ λάβετε τὴν δυσαρέσκειαν να ἰδῆτε γρατὴν γυναῖκα κλαίουσαν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἄστεῖον τοῦτο!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Πῶς! ! εὐρίσκειται ἀστεῖον τοῦτο;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἄναμφιβόλως. Εἰς τὴν ἡλικίαν σας, ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην ἡσυχίας. ! Τί θὰ κάμετε μ' ἕνα σωρὸν διαβολοπαίδων, τὰ ὅποια θὰ φέρουν ἄνω κάτω τὴν οἰκίαν σας;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—! Τί θὰ κάμω; Ὅθι τ' ἀγαπῶ, θὰ τὰ χαδέσω, θὰ τὰ πνίγω ἀπὸ τὰ φιλιὰ! . . ἀκούσατέ με, στρατηγέ· ποτὲ μου δὲν ἐζήτησα παρατράγωδα πράγματα· εἰς πᾶσαν ἡλικίαν τῆς ζωῆς μου ἐπόθησα τοὺς καρπούς τοὺς ὅποιους φυσικῶς φέρει, καὶ ὄχι ἄλλους. Νέα οὕτα, ἐπεθύμησα καλὸν ἄνδρα· καὶ τὸν ἐλαβα, δόξαν νάχη ὁ θεός! Ἐπειτα, ἐπεθύμησα τέκνα, εἶχα δίκαιον πάλιν νομίζω, — καὶ ἣ καλὴ μου κόρη μὲ ἔφερεν εὐτυχῶς ἕως εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος . . . Τώρα, ! τί μὲ συμβαίνει; Ἀργῶ· δὲν ἔχω τί να κάμω . . . Εἰπέτε με, ! εἰμπορείτε τάχα να ὑποθέσετε, ὅτι ὁ θεός, ὁ τὰ πάντα τασοῦτον συνετῶς διατάξας, ἠθέλησε να στερήσῃ πάσης πικραμυθίας τὴν ἡλικίαν, ἣτις μάλιστα ἔχει πικραμυθίας χρεῖν, καὶ δὲν νομίζετε ὅτι τὰ ἐγγόνια ἐδόθησαν εἰς τοὺς γέροντας ὡς τελευταία ἀφορμὴ στοργῆς, θυσίας καὶ ἔρωτος; Τὸ κατ' ἐμὲ, στερημένη τοῦ ἀγαθοῦ τούτου νομίζω, ὅτι ἡ ζωὴ μου δὲν εἶναι πλήρης, ὅτι δὲν ἠγάπησα ἀρκετὰ, ὅτι οὐδὲ ἤγησα ἕως ἀρκετὰ, — διότι ἀγάπη καὶ ἄλγος εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ, — καὶ ὅτι τελευταίον θ' ἀποθάνω, συνεπαγομένη ἐν μέρος τῆς καρδίας μου διψηρόν καὶ ἄκαρπον . . . Ἄλλ' εἶμαι τρελλὴ τρώντι να κάθημαι να λέγω τὰ μυστήριά μου ἐμπρὸς εἰς μίαν πέτραν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, σταθεὶς καὶ ἀρπάσας τὸν βραχίονά της.—Ὅχι, σὰς βεβαιῶ, ὄχι. !δὲν μὲ ἀκούει, ἐλπίζω, κάνεις; Αἱ, λοιπὸν σὰς λέγω, ὅτι ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ἀνοσίαν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—! Πῶς λέγετε τοῦτο;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, με τόνον. — Σὺς λέγω ὅτι ἔχω τὴν ἀνοσίαν τὴν ὁποίαν ἔχετε! δὲν μ' ἐννοεῖτε;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Πά! θέλετε ν' ἀποκτήσετε ἔγγονον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ὅχι ἔγγονον, ἀλλ' ἔγγονην. — Δηλαδή, τὸ ἴδιον, τὸ ἔχω· ἀλλ' ἤθελα προτιμῆσαι ἔγγονην, εἶναι νοστιμώτερον πρᾶγμα. . . Δὲν εἰμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε ποίας θυσίας νομίζω ὅτι ἤθελα κάμει διὰ τὸ παιδί αὐτό. . . Πρῶτον, ἤθελα ἀμέσως δώσει τὸ ἐν μου χέρι. . . γί με μέλει ἀν γίνα κατὰ τοῦτο χωλός! . . . μήπως δὲν θὰ εἰμπορῶ νὰ τὸ χορεύω εἰς τὰ γόνατά μου; . . . ἔπειτα, ἤθελα τὸ ἐδύσει με τὰ πολυτιμώτερα ὑφάσματα, ἤθελα τὸ περιχύσει με ἀδάμαντας. Διὰ νὰ κάρω ὅλα αὐτὰ, πωλῶ καὶ τὸ ἀγροκήπιόν μου. Ἐνὶ με πιστεύετε; ἔχω δ.ο πρῶτα τερατώδη, ἀνήκουστα, τὰ ὁποῖα κατάγονται ἀπὸ γένος σπάνιον καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν αὐτὴν, ἀλλ' ἐγὼ τὰ ἔφερα εἰς μοναδική, τελειότητα· ὅλος ὁ κόσμος τὰ θαυμάζει· εἶναι τὰ χαζῶν τὰ ὁποῖα ἀνατρέφω καὶ περιθάλπω ὡς πρίγκιπας. . . Αἶ, λοιπόν, σὰς ὁμύω εἰς ὅτι ἔχω ἱερὸν, ὅτι ἔλεγα νὰ τὰ ζευξῶ εἰς τὸ ἀμαξάκι τῆς ἔγγονης μου! εἶναι πρέλλα, καθὼς βλέπετε· ἀλλὰ μὲ φαίνεται, ὁ διάβολος νὰ μ' ἐπάφρη, ὅτι ἤθελα ἐγὼ αὐτὰ ἀναλάβει νὰ τὴν σφύρω! — εἶχα καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα ὄνειρα πρὸ δέκα ἐτῶν· ὁ πόθος αὐτός ἦτο ἡ μόνη ἐλπίς, ἡ μόνη χιρὰ τοῦ γήρατός μου. . . Ἀλλὰ. . . ἄς τάρησωμεν αὐτὰ. . . Βλέπω ὅτι εἰς τὰ αὐτὰ νερὰ εὐρισκόμεθα· ἴδου ὅλη ἡ ἱστορία.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄλλ' ὁ υἱός σας στρατηγέ;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Αἶ! τί, ὁ υἱός μου; ὁ υἱός μου ὁμοιάζει τὴν κόρην σας.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄμμ' αὐτός πάλιν διατί δὲν θέλει νὰ ὑπανδρευθῆ;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, παροξυνόμενος. — Διότι. . . διότι ὁ γάμος δὲν εἶναι πλέον τοῦ συρμού, τὸ ἤξεύρετε! διότι πάντες, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἤρχισαν νὰ φιλοσοφῶσι καὶ νὰ λεπτολογῶσι περὶ τῶν ἀπλουστέρων πραγμάτων, περὶ τῶν στοιχειωδεδεστέρων, τῶν σαφεστέρων ἀντικειμένων· διότι, πρὸ τριάκοντα ἐτῶν, ἀνεκάλυψαν, λόγου χάριν, ὅτι ἡ ἐνδοξότερα τοῦ ἀνθρώπου τύχη εἶναι τὸ νὰ ἦναι νόθος, καὶ ἡ ἐντιμωτέρα τῆς γυναικός, τὸ νὰ ἦναι δὲν ἡξεύρω τί. . . Οἱ πατέρες μας, οἵτινες προετίμων τὰ νόμιμα τέκνα καὶ τὰς τιμίας γυναῖκας, ἠπικτώντο καὶ κατὰ τοῦτο, ὡς εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ· διότι φαίνεται, ἀγαθὸν μου φίλη, ὅτι πέντε χιλιάδας τῶρα ἔτη ὁ κόσμος ἐστρέφετο ἀριστερᾶ, ἀντὶ νὰ στρέφεται δεξιᾶ. . . Καὶ ἔπειτα φθάνει ἅπαξ νὰ πικρατῆ; τῆς εὐθείας. Κάμμιν ἡμέραν θ' ἀκούσωμεν, ὅτι ὁ θεὸς μᾶς ἐπλάσε διὰ νὰ περιπατῶμεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, νὰ ἰδῆτε! Πανώλης ὑπεροψίας καὶ ἀνοσίας διεδόθη εἰς τὴν γῆν καὶ ἐμολυνεν ὅλα τὰ πνεύματα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον! Νομίζετε ὅτι ἡ κόρη σας διέφυγε τὸ μόλυσμα; ἐκόλλησε καὶ αὐτὴ, καθὼς ὁ υἱός μου. Καὶ οἱ δύο, χωρὶς νὰ τὸ καταλαμβάνωσιν, πλανῶνται ὑπὸ τῆς κοινῆς ταύτης σκοτοδινιάσεως, ἀπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος παραλογισμοῦ, τοῦ μισοῦντος τὸν νόμον καὶ τὸ καθῆκον, τοῦ κατεξανιστρεμένου κατὰ

τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τοῦ λέγοντος τὴν ἀλήθειαν ψεῦδος, καὶ σκότος, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου! . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἴσως ἡ κόρη μου παρεσύρθη ἀπὸ τὸ ζέυμα χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρῃ. . . ἀλλ' ἔχει πρὸ πάντων πᾶσιν αἰσθήματος λεπτότητα, καὶ ὑπερφάνειαν βασιλικὴν, καὶ κουακερικὴν ἐμψυθειαν· ἔχει δὲ τὴν ἰδιορρυθμίαν νὰ μὴ εὐρίσκη κομφόρς τοῖς κρηπίδαις ἐκείνους τρόπους, τοὺς ὁποίους τὰ ἤθη σας μετεδίδασαν ἀπὸ τῶν καφεείων εἰς τὰς αἰθούσας μας. . . ἐνὶ λόγῳ, ἔχει περὶ τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀλλόκοτον δοξασίαν, ὅτι εἶναι ὅλοι βάρβαροι.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Βλέπετε ὅτι φιλοσοφεῖ καὶ αὐτὴ, διαμαρτύρεται καὶ αὐτὴ κατ' ἰδίον τινα τρόπον κατὰ τῆς κοινωνίας. . . Ἰμήπως αἱ μητέρες μας εὐρίσκον τοὺς ἀνδρας βαρβάρους; ἄρατέ με ἤσυχον! Αὐτὰ τὰ ἴδια φρονεῖ καὶ ὁ υἱός μου! Ἰστογάζεσθε τάχα ὅτι ἔχει λαμπρὰν περὶ τοῦ φύλου σας ὑπόληψιν;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Καὶ μήπως κάνεις ἐξ ὑμῶν μᾶς κάμνει τὴν τιμὴν ταύτην; Ἄς ἴδωμεν τόρα τί ἐγκλημα' ἀποδίδει εἰς τὸ φύλόν μας, ὁ κύριος αὐτός· ὅτι ἐν γένει στερεῖται ἀρετῆς, ἴδεν εἶναι ἀληθές· Ἀλλὰ περὶ τῆς καυμένης τῆς μητρὸς του, τί ἄρα φρονεῖ; Αὐτὴν τὴν ἐξαίρει, ἔχει; Ὅλοι αὐτοὶ οὕτω κάμνου, ἐξαιροῦν μόνην τὴν μητέρα των, καὶ δὲν ἐννοοῦν, ὅτι τοιαυτατρόπως ἡ ἐξείρισίς γίνεται κανών.—Εἶναι τῶν ἄξιον οἶκτον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἐὰ ὁμολογήσετε ἴσως ὅτι ὑπάρχουν ποὺ καὶ ποῦ γυναῖκες, αἰτίνες δὲν φέρονται καλῶς;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἐνδεχόμενον. Καὶ εἰμπορεῖτε νὰ προσθέσετε, ὅτι αὐτὰς γνωρίζουν κυριώτερον οἱ νέοι σας, ἢ μᾶλλον, ὅτι εἶναι αἱ μόναι τὰς ὁποίας γνωρίζουν. Προσθέσατε ἀκόμη ὅτι ἀπο αὐτὸ τὸ φύραμα κατασκευάζονται καὶ αἱ ἡρωίδες τῶν μυθιστοριῶν καὶ τῶν δραμάτων, διὰ τῶν ὁποίων φθεῖρεται ἡ κοινὴ γνώμη. Γυνὴ χρηστὴ δὲν παραδίδει τὰ μυστήρια τῆς διανοίας καὶ τὴν γυμνότητα τῆς ψυχῆς εἰς τὴν φιλολογικὴν ἀνατομίαν, καθὼς δὲν ὑπάγει εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν τεχνιτῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος εἰς τὸν ζωγράφον ἢ τὸν γλύπτην. Ἡ σμίλη τῶν ποιητῶν, καθὼς λέγουσιν, δὲν ἐργάζεται εἰμὴ ἐπὶ ἐξηχρησμένων καρδιῶν καὶ δὲν ἀποκαλύπτει εἰμὴ ψυχᾶς νοσηράς. Ἐντεῦθεν γεννᾶται εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ κοινοῦ μυθώδης τις τύπος τοῦ γυναικείου φύλου, ὅστις ὁμοιάζει τὰς κωκονίτσας τῶν κυριῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐμένα, σὰς βεδαιῶν. Ἀκούσατε τὸ νόστιμον τοῦτο· ἐγνώρισα νέον ἀνθρωπάριον, τὸ ὁποῖον ἐκαυχᾶτο ὅτι κατέστρεψε δύο ἢ τρεῖς ὑπερτρίας ξηνοδοχείων, ἀλλ' ἐπαραπονεῖτο ὅμως ὅτι αἱ γυναῖκες ἐν γένει μυρίζουν λύγδα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῆ. Διηγηθῆτε τὴν ἱστορίαν αὐτὴν εἰς τὸν κύριον υἱόν σας.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, γελάων. — Δὲν θέλω λείπει, ἀν καὶ δὲν ἐφραμίζεται κυρίως εἰς αὐτόν· διότι αὐτός παραδέχεται ὅτι ὑπάρχουν ὀρεκταὶ χρῆσται γυναῖκες. . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄ! τότε εἶναι μοναδικός.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἄλλ' ὅτι τὸν ἀναχαιτίζει. . . Ἰποθέτετε ὅτι ἡξεύρω ἀπ' ἐξ ὅλων τὰς ἀνοσίας

του... είναι ἡ ἰδέα, ὁ πρόμος τοῦ νὰ συνδέσῃ τὴν ζωὴν του καὶ νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν τιμὴν του εἰς γυναῖκα ἀγνωστον. διότι, κατ' αὐτόν, πᾶσα γυνὴ τὴν ὁποίαν ὑπανδρεύμεθα μᾶς εἶναι ἀγνωστος, διὰ τὴν ἀδιάκοπον κωμωδίαν τὴν ὁποίαν περιστῶσιν εἰς τὸν κόσμον αἱ νέα κόραι... Ὄθεν καὶ δὲν θέλει συζευχθῆ ποτὲ, λέγει, εἰμὴ γυναῖκα τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἀπαντήσῃ εἰς ἑκτακτὸν τινα περίστασιν, εἰς θείαν κρίσιμον, εἰς ἐκείνων, αἵτινες δεικνύουσι γυνὴν τὸν χαρακτῆρα, τὸν ἐκβάλλουσιν ἀπὸ τὴν τρίβον τοῦ κόσμου καὶ διδύουσιν εἰς αὐτὸν ἄγοντα, τὴν γυναικίαν αὐτοῦ μορφήν... γυναῖκα, λόγου χάριν, μὲ τὴν ὁποίαν ἤθελε λαβεῖν τὴν σπανίαν τύχην τοῦ νὰ νικηθῆ εἰς βράχον ἔρχον ἢ νὰ συνταξιδεύσῃ μόνος εἰς ἴση ἄβυσσος...

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τότε... ἂς ὑπανδρευθῆ λαϊκὸν κάμμιαν ἀγρίαν γυναῖκα!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Αὐτὸ τὸν εἶπα καὶ ἐγώ. — Τί νὰ κάμω μὲ τοιαύτην κεφαλὴν, εἰπέτε με;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Μὲ τοιαύτην κεφαλὴν, θὰ δυσκολευθῆτε νὰ γενῆτε πάππος, τοῦτο εἶναι θετικόν. Μολοντοῦτο ἐπιθυμῶ νὰ τὸν ἰδῶ. Ἐποῦ γυρίζει κατὰ τὸ πρῶτον;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ὑπῆγε νὰ κυνηγήσῃ ἐκεῖ πέραν εἰς τὸ δάσος. Ἄρμ' ἡ καλὴ Ἐλένη; Ἐδὲν μᾶς εἶναι ἀράγε δυνατόν νὰ τὴν προσκυνήσωμεν;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἡ καλὴ Ἐλένη ζωγραφίζει ἐκεῖ κάτω, ὑπὸ μίαν ἐλάτην. Ἐὰν ὑπάγωμεν νὰ τὴν εὐρῶμεν, ἄμα τελειώσω τὴν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν μελετῶ νὰ κάμω. — Βλάτε ὀλίγον ἀπὸ ἐδῶ.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἀλήθεια, ἔποῦ μὲ ὑπάγετε ἀπὸ τοὺς πλαγίους αὐτοὺς δρόμους;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τί νομίζετε ἀρὰ γε ὅτι εἰμπαρεῖ νὰ ἦναι ὁ πυργοφόρος αὐτὸς οἰκίσκος, ὁ ὁποῖος φαίνεται ἀντικρὺ μας;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἐξείρω καὶ ἐγώ; Ὁμοιάζει ὡς ἂν παρεκκλήσιον... ἀρκετὰ ἀσχημον, εἶδος τεκέ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τεκὲς εἶσθε ὑμεῖς, στρατηγέ! — Ἄν ἐντρέπεσθε; ἐκεῖ ἐτάφη ἡ ὁσία Μαρκελλά.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἄ! χαίρομαι πολὺ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Μήπως δὲν ἀκούσατε ποτὲ νὰ ὁμιλήσωσι περὶ αὐτῆς;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ποτὲ, εἰς τὴν ζωὴν μου... Ὅσια Μαρκελλά!... (Σκέπτεται.) Ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου. Τί εἶδους ὁσίας εἶν' αὐτή;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Εἶναι ὁσία θαυματουργός.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἄ! καὶ εἶσθε βεβαία περὶ τούτου; — Ποῖου εἶδους θαύματα κάμνει;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἡ ὁσία Μαρκελλά, στρατηγέ, ἔτο βοσκοπούλα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἥτις, διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τῶν χαρίτων καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῆς, ἐγένε νόμιμος σύζυγος Νορμανδοῦ ἡγεμόνος. Ἐκτετε οἱ ἄνθρωποι ἐπικαλοῦνται τὴν ὁσίαν αὐτὴν ἡγεμονίδα ὁσάκις πρόκειται νὰ κατορθωθῇ γάμος ἀπαντῶν καμμὴν μεγάλην δυσκολίαν, εἴτε ἐκ μέρους τῶν γονέων, εἴτε ἐκ μέρους τῶν νέων.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Καὶ τί κάμουν διὰ νὰ ἐπιπέσωσι;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄλλοτε τὸ παρεκκλήσιον ἦτον ἐν μέσῳ τοῦ δάσους, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς καλύβης εἰς τὴν ὁποίαν κατοίκησεν ἡ θαυματουργός αὐτὴ βοσκοπούλα· οἱ ἄνθρωποι ἔρχοντο ἐκεῖ ὡς εἰς προσκύνμα ἀπ' ὅλας τὰς πέριξ χώρας· ἐφημέρευον δὲ εἰς τὸ παρεκκλήσιον ἐρχόμενοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὄλοι ὠραῖον λευκὸν γένειον ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν...

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Διάβολο! πῶς! ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν! Μεγάλα θαύματα διηγοῦνται τὰ συναξίρικά σας!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, καταπεπληγμένη. — Ἄ! Παναγία μου! Τί εἶπα! Ἐλέητόν με τὴν ἁμαρτωλίαν... Δὲν ἤξεύρω ποῦ ἔχω τὸν νοῦν μου... Ἰθέλα νὰ εἰπῶ, ὅτι δὲν διωρίζοντο ἐφημέριοι τοῦ παρεκκλησίου αὐτοῦ εἰμὴ γέροντες πολλὰ ἡλικιωμένοι καὶ σεβάσιμοι... διὰ νὰ μὴ διδεται ἀφορμὴ εἰς κακολογίας, διότι ἔρχοντο ἐκεῖ πολλὰ κοράσια κρυσίως ἔφεραν δὲ καὶ νήπια τὰ ὁποῖα ἠρξέωνίζοντο ἀπὸ τῆς ἡλικίας ταύτης, καὶ ἔπειτα, διὰ τῆς χάριτος τῆς ὁσίας, ἠγαπῶντο παραδόξως. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, τὰ ἅγια λείψανα ἀνεκομίσθησαν εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην, καὶ ὄλον τὸ προσκύνμα συνίσταται τώρα εἰς τὸ νὰ ἀνάψῃ τις μίαν λαμπάδα ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς ὁσίας. Τὸ ἀρχαῖον ὅμως παρεκκλήσιον διέσωσε μυστηριώδη τινα καὶ συμπαθητικὴν δύναμιν, καὶ ποτὲ νέος καὶ νέα δὲν ἀπαντῶνται εἰς αὐτὸ ἀκινδύνως· πρέπει ἀμέσως νὰ ὑπανδρευθοῦν, εἰδὲ μὴ, ἀλλοίμονον!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἐλπίζω, ὅτι δὲν ἔλθετε ἐκ Παρισίων διὰ τὰ παραμύθια αὐτά.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Σὰς ζητῶ συγγνώμην. Ἡ κόρη μου βέβαια οὐδὲ τὸ ὑποπτεύει καν. Τὴν ἔφερα ἐδῶ ἐπὶ τῇ προφάσει τῆς υγείας μου· ἀλλ' ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἐδιάβασα ἐσχάτως τὸν βίον τῆς ὁσίας αὐτῆς, καὶ ὅτι ἡ τεθλιμμένη καρδία μου συνέλαβεν ἀμέσως ἀκτίνα ἐλπίδος. Καὶ τώρα ἴσια ὑπάγω νὰ ἀνάψω, χωρὶς νὰ μ' ἐνοήσῃ κανεὶς, τὴν λαμπάδα μου, εἰς τὴν εὐλογημένην αὐτὴν ὁσίαν. Ἐπειτα δὲ, ἀροῦ γνωρίσω ὀλίγον τοὺς ἐδῶ ἀνθρώπους, ἔχω σκοπὸν μίαν ἡμέραν νὰ καταφέρω τὴν κόρην μου νὰ εὐρεθῆ εἰς τὸ παρεκκλήσιον μὲ τὸν πρῶτον νέον, ὅστις μὲ ἀρέσει, καὶ νὰ ἰδῶ τί θ' ἀπογίνῃ! — Σὰς συμβουλεύω, ἐν παρόδῳ, νὰ κάμτετε καὶ ὑμεῖς τὸ αὐτό.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Σὰς εἶμαι εὐγνωμων! Ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι δὲν πιστεύω πολὺ εἰς τὰ ἀγιωτικά.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Καὶ τί θὰ χάσετε ἀν δοκιμάσετε;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Δὲν λατρεύω τὰ εἰδῶλα!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Βλέπω ἐν τούτοις, ὅτι ἐνῶ τόσα ῥητορεύετε κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπεροφίας, ἔχετε καὶ ὑμεῖς κημπόσῃν αὐτῆς δόσιν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Διὰ τί τάχα; Διότι νομίζω ὅτι προσβάλλομεν τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ θεοῦ φρονοῦντες, ὅτι ἔχει καιρὸν καὶ ὄρεξιν νὰ ἐπεμβαῖν εἰς τὰς μικρὰς οἰκογενειακὰς ὑπεθέσεις μας, καὶ, τὸ χειρότερον, ὅτι εἰμφοροῦμεν ν' ἀγοράσωμεν τὴν ἐπέμβασιν ταύτην ἀνάπτοντες μίαν λαμπάδα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄ! φιλοσοφεῖτε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς; Κόπτετε τὰ ζητήματα μὲ τὴν μεγάλην σπάθην σας, — Τάκ! Τάκ! καὶ νομίζετε ὅτι μὲ πείθε-

τι; Βιπέτε με παρακαλῶ ἵτι ἐστὶ ἀξιοπρέπεια τοῦ θεοῦ; Μήπως ἐχειροτονήσατε φύλαξ αὐτῆς; Ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ θεοῦ, στρατηγέ μου, καθὼς καὶ τὸ ἀπειρον αὐτοῦ ἔλεος εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια δυσκολώτατον δύνανται νὰ ὁρισθῶσι καὶ νὰ περιορισθῶσι πιστεύσατέ με, ὅτι ὁ θεὸς ἤξεύρει νὰ τηρήσῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του καὶ νὰ δείξῃ εἰς ἡμᾶς τὸ ἔλεός του, χωρὶς νὰ ἔχη χρεῖάν τῆς συνδρομῆς μας. — Καὶ ἔπειτα ἵτι ὀνομάζεσθε ἀμικρὰς οἰκογενειακὰς ὑποθέσεις μας; Νομίζετε, ὅτι ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῦ δὲν θεωρεῖ ἐξ ἴσου ἄλλα τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ὅσα κρίνατε μεγάλα, καὶ ὅσα λέγετε μικρά· καὶ τὴν συμφορὰν ἐθνῶν ἄλλου καὶ τὴν θλίψιν μιᾶς μητρὸς; Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἔχω τὰς μεγάλας γνώσεις ὅσαι ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ ὁρισθῶσιν αἱ σοφαὶ ἐκείναι διακρίσεις, μεταξὺ τῶν δεήσεων ὅσαι εἶναι ἀξίαι τῆς θείας προσοχῆς καὶ τῶν δεήσεων ὅσαι εἶναι ἀνάξιαι αὐτῆς.

Ἐξ ἐναντίας προτιμῶ νὰ πιστεύω, ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι πάντοτε καλὸν πρᾶγμα καὶ ὅτι, ὅσα εὐτελής καὶ ἂν ᾖναι, ὀλιγώτερον προσβάλλει τὸν θεὸν ἀπὸ τὴν ὑπερήφανον εὐλάβειάν σας. Ἴδου τί φρονῶ περὶ τῶν μικρῶν οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων. . . Ἐτι πρὸς τὴν λαμπάδα, ἡ ὁποία κυρίως ταράττει τὴν Βολταιρικὴν χορὴν σας, ὁμολογῶ, ὅτι, ὡς λαμπὰς ἀπλῆ λαμβανομένη, εἶναι ὄψων μικρόν· ἀλλ' ἂν ὁ θεὸς τὴν λάβῃ, ὅπως ἐγὼ τὴν προσφέρω, δηλαδὴ ὡς ἀπόδειξιν πίστεως, ἀρελείας πνεύματος, καὶ ταπεινότητος καρδίας, ἐλπίζω εὐλογιέστατα, ὅτι θέλει δεχθῆ αὐτὴν εὐμενῶς.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Σὰς παρακαλῶ, κυρία μου, νὰ μὴν ὑποθέσετε ὅτι κακολογῶ τὴν προσευχὴν. Προσευχθῆν καὶ ἐγὼ εἰς τὸν πόλεμον πολλὰκις, πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη. — Ἀλλὰ μὴ με ζαλίζετε τὸ κεφάλι μου με τοὺς ὁσίους σας, τὰς ὁσίας καὶ τὰ συναξάρια σας! Αὐτὰ τὰ ἀκούσαμεν μυριάκις καὶ ἠξεύρομεν τί σημαίνουν. . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Δὲν ἠξεύρετε τίποτε, στρατηγέ· ὅταν κάνεις πιστεῖν εἰς ἄλλον ζῶν, οὐδὲν εὐλογώτερον, οὐδὲν γλυκύτερον ἀπὸ τοῦ νὰ πιστεῖν καὶ εἰς τὴν ἰσχυρὰν μεσολάβησιν, εἰς τὴν εὐμενῆ προστασίαν τῶν δικαίων καὶ μακρῶν ψυχῶν· αὐτὴ εἶναι ἡ ἀμειδῆ των καὶ ἡ ἐντολὴ των ἐκεῖ ἐπάνω. — Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, τὸ ἔργον μου δὲν εἶναι νὰ κάμνω προσηλύτους, καὶ μάλιστα εἰς τὸν περίπατον. . . Ὑπάγω νὰ ἐκπληρώσω τὸ προκείμενά μου. ! Μὲ περιμένετε ἐδῶ;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ναί, ὑπάγετε.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. ἐντὸς τῆς πόλεως, στρεφόμενη πρὶν εἰσελθῆ. — Οἱ προπάτορές σας, στρατηγέ, εἶχον τὴν γενναϊότητα νὰ κρατῶσι τὴν λαμπάδα, καθὼς ἐκράτουν τὴν σπάθην. Ὑμεῖς δὲ δὲν εἶσθε ὅσον αὐτοὶ παλλοκάρη!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Παλλοκάρη ἢ ὄχι, σὰς λέγω ὅτι δὲν εἰμπορῶ νὰ ὑποφέρω αὐτὰ τὰ μοιμολύκεια.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — ! Μοιμολύκεια; Τὸ ἐπιχείρημά σας δὲν εἶναι ἰσχυρόν! — Ἀλλ' ἐπειδὴ κατηντήσαμεν εἰς ὕβρει, φεύγω.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, ἀγανακτῶν. — ! Τάχα, εἰμπορεῖ τούτο νὰ σὰς προξενήσῃ πολλὴν εὐχαρίστησιν;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Πολλὴν, βέβαια, διότι ἔχω κατ' εἰς τὸν νοῦν μου.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ὅρισατε, λοιπὸν, σὰς ἀνωλοθῶ· ἀλλὰ νὰ ἠξεύρετε, ὅτι τὸ κάμνω διὰ νὰ σὰς ὑποχρεώσω, διότι, τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν πιστεύω εἰς αὐτὰ. (Ἐκείρονται εἰς τὸ παρεκκλήσιον. — Παρέρονται πέντε λεπτά. Ἡ Βαρωνίς καὶ ὁ στρατηγὸς ἐπανέρχονται).

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Αἴ! ἵτι κακὸν ἐπάθατε τώρα;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, σκεθρωπός. — Κακὸν δὲν ἐπάθα κανέν· ἀλλὰ νὰ ἰδῶμεν, ἂν θὰ εὐδοκίμησῃ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Νὰ ἰδῶμεν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Καὶ ἂν δὲν εὐδοκίμησῃ, νὰ ἴσθῃ βεβία, ὅτι δὲν θὰ σὰς τὸ συγχωρήσω ποτέ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Νόστιμος εἶσθε ὡς ἂν εἰμπορῶ νὰ σὰς ἐγγυηθῶ τίποτε.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, σταθίς μὲ ἀγανάκτησιν. — Πῶς! δὲν με ἐγγυᾶσθε τίποτε! . . . Μὲ βιάζεστε νὰ κάμω τοιοῦτον κίνημα, καὶ δὲν με ἐγγυᾶσθε τίποτε! . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — ! Τί σὰς κατέβη; Τί σημαίνει τοῦτο; Μήπως πρέπει τάχα νὰ σὰς ὑπογράψω ἐπὶ χαρτοσήμου, ὅτι. . . Ἀμμή δὲν ἠξεύρετε τί λέγεσθε! (Καγγαίει).

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Εἶναι ἀληθές, ὅτι παρλογοῖμαι· ἀλλ' εἶμαι ἐξω φρενῶν. — Ἐλάτε, ὑπάγωμεν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, γελῶσα δυνατὰ. — Ὅχι. . . ἀφετέ με νὰ χορτάσω τὰ γελιά μου. . . Ἄν εἰμπορεύσατε νὰ ἰδῆτε τὸ πρόσωπόν σας, τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἐκάμνατε τὸ κίνημα ἐκεῖνο, καθὼς τὸ ὀνομάζετε. . . (Γελᾷ).

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Κάμετέ με τὴν χάριν νὰ σιωπήσετε, εἰδὲ μὴ σὰς δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, ὅτι ἐμβάσω πάλιν εἰς τὸ παρεκκλήσιον καὶ ἀναλαμβάνω τὴν λαμπάδα μου.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, μὲ ἔγος σπονδαῖον. — Ἐνόσω ζῶ, δὲν θὰ καταντήσατε ὡς ἐκεῖ. (Τὸν ἀπάγει).

Δ Α Σ Ο Σ.

Η ΕΑΕΝΗ, κρατοῦσα λείωμα εἰς τὴν χεῖρα, περιπατεῖ μὲ ταχύτητα καὶ ἀρηουρίαν. — ! Τί κακὸν ἦτον αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐπάθα; Τοῦτο ὀμοιάζει ὡς ἂν δρόμος· ἀλλὰ ποῦ φέρεῖ ἀρά γε; Ὁ δρόμος ὁ ὅποιος δὲν λέγει ποῦ φέρεῖ, δὲν φέρεῖ πούποτε. . . Τὸ δάσος αὐτὸ δὲν εἶναι καλὰ ὀργανισμένον. . . (στρέφεται καὶ στηρίζεται εἰς ἓν δένδρον) Ὄψ! ἀρηνίσθηκα. . . Ἀκούω τὴν καρδίαν μου νὰ κτυπᾷ ὡς ῥόδα τοῦ ἀτμοκινήτου. . . Πρέπει νὰ ἔκαμα δέκα ὥρων δρόμον τρέχουσα ἐπάνω κάτω. . . Ἴδωμεν τώρα, ποῦ εὐρισκόμεθα. Πρῶτον, τὸ δάσος εἶναι πρὸς δεξιὰν τοῦ καταστήματος τῶν λουτρῶν· ἄρα κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχε δεξιᾷ. Δεύτερον, ἠκολούθησα μίαν ἀτραπὸν, πρὸς ἀριστεράν τὴν ἀτραπὸν, ὅπου ἀπάντησα τὸν ὄφιν, — ἔπειτα, ἐπῆρα πάλιν πρὸς ἀριστεράν διὰ νὰ περάσω τὸ μικρὸν δάσος. Ἐπειτα. . . Ἐπειτα δὲν ἠξεύρω καὶ ἐγὼ ποῖον δρόμον ἠκολούθησα, διότι εἶχα ἄλλοῦ τὸν νοῦν μου. . . αὐτὸ θὰ μὲ μάθῃ ὅτι δὲν ἀξίζει νὰ ἔχη τις ἄλλοῦ τὸν νοῦν του. . . Δὲν ἠξεύρω καὶ τί ὄρα εἶναι. . . Τί θὰ γίνῃ ἂν ἡ νύξ μὲ εὖρη ἐδῶ; Ἀλλὰ

δὲν συμῖναι καὶ νὰ τὰ χάσω . . . Τὸ δάσος αὐτὸ δὲν μὲ φαίνεται κακὸς ἄνθρωπος! Ὅ,τι χειρότερον εἰμπορῶ νὰ πάθω ἐδῶ, εἶναι τὸ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἀγρίαν κατὰστασιν . . . Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, ἡ θέσις μου δὲν εἶναι εὐχάριστος, καὶ ἂν δὲν ἐρλυθάρουν ὡσανὺ καρκκάξ, μὲ φαίνεται, ὅτι ἔθελε μὲ ἔλθει λειποθυμία. (Ανατριχιάζει αἰφνης.) Ἄ! Παναγία μου! τί εἶναι αὐτὸ τὸ ὅποιον ἀνκπνέει τόσο δυνατὰ; (Χορῖζει μετὰ προσοχῆς τοὺς κλάδους θάμνου κρύπτοντος ἀδενδρον τοῦ δάσους μέρος, ἔπειτα ὀπισθοδρομεῖ ἐν τάχει, ἐκβάλλουσα γωνίην πριγμένην.) Ἄνθρωπος, εἶναι! . . . Θεέ μου! πῶς ἐφροβήθηκα! (Γελᾷ.) Αἱ! ἄνθρωπος, εἶναι, καὶ ὄχι θηρίον! Μήπως δὲν ἐμελλον πλέον νὰ ἰδῶ ἄνθρωπον! . . . Νομίζω μάλιστα, ὅτι εἰμπορῶ νὰ ὤρληθῶ ἀπὸ αὐτόν . . . (Χορῖζει πάλιν τοὺς κλάδους.) Κοιμάται: εἶναι κωνηγός, ἰδοὺ τὸ ὄπλον του πλησίον του . . . Κοιμάται ὡσανὺ ἀρνάκι . . . Μὲ κακοφίνεται πολὺ, ἀλλὰ . . . (Εἰσέρχεται μὲ θάρρος εἰς τὸ ἀδενδρον ἐκεῖνο μέρος, ἔπειτα στέκει διατάλουσα) Ἄ! τὸν ἐξυπνήσω ἄρά γε; διότι ὁ νόσος αὐτός . . . ! μήπως ἤξεύρω κ' ἐγώ; — ὦ! ἡ μύτη του εἶναι Ἑλληνικὴ καὶ αἱ χεῖρες λευκαί . . . Πᾶ! τόσῳ χειρότερα! Ἰδοὺ τὸν ἐξυπνώ! (Βήγει) Χμ! Χμ! . . . Τίποτε. Ἄ! μήπως ἦναι μαγευμένος; Ἄς τὸν γαδεύσωμεν. (Αυγίλι ἐν κλάδιον, τοῦ ὁποίου ἡ ἄκρα θίγει τὸ μέτωπον τοῦ κοιμημένου.)

Ο ΠΑΥΛΟΣ, ἐξυπνῶν καὶ ἐγειρόμενος αἰφνης. — Ἰδοὺ ἐγώ! . . . ! Τί τρέχει; Χμ! Χμ! . . . ! Τί τρέχει λοιπόν; . . . Ἄ! κυρία μου, σὰς ζητῶ μυστικῶς συγγνώμην!

ΕΛΕΝΗ. — Ἐξεναντίας, κύριέ μου, ἐγὼ σὰς παρακαλῶ πολὺ νὰ μὲ συγχωρήσετε: σὰς διακόπτω . . . ἐκνηγεῖτε, νομίζω . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ναι, κυρία μου, ἐκνηγουν εἰς τὴν χέραν τῶν ὄνειρον . . . νομίζω μάλιστα ὅτι ἀκόμη νυμπεύομαι.

ΕΛΕΝΗ. — Σὰς μακκρίζω. Τὸ κατ' ἐμὲ εὐρίσκωμαι εἰς τὴν πλέον γυδικίαν πραγματικότητα. Εἰσῆλθα ἀπεριακέπτως εἰς τοῦτο τὸ δάσος, καὶ ἀπεπλανήθην.

ΠΑΥΛΟΣ. — Κατοικεῖτε πλησίον;

ΕΛΕΝΗ. — Μάλιστα, εἰς τὰ λουτρά: πρὸ δύο ὥρων περιφέρωμαι εἰς τὸν λαθύρινθον τοῦτον: σὰς παρακαλῶ θερμότατα νὰ μὲ δείξετε τὸν δρόμον τὸν ἀγοντα εἰς τὴν κοιλάδα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Μετὰ πάσης χαρᾶς δότε με, κυρία μου, τὸ χέρι σας.

ΕΛΕΝΗ. — Σὰς εὐχαριστῶ μόνον τὸν δρόμον νὰ μὲ δείξετε, παρκακλώ.

ΠΑΥΛΟΣ. — Δεχθῆτε, κυρία μου, τὸ χέρι μου, ὁ δρόμος εἶναι μακρὸς καὶ πολὺπλοκος.

ΕΛΕΝΗ. — Καὶ ἄνευ τούτου θὰ τὸν εὕρω, ὅταν μὲ τὸν δείξετε.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἄν ἀρκεῖ τάχα ὅτι εὐρέθην εἰς τόσο ἀγαρὶν θέσιν ἐνώπιόν σας, θέλετε καὶ νὰ μὲ ταπεινώσετε διὰ τῆς δυσπιστίας σας;

ΕΛΕΝΗ. — Δυσπιστίαν δὲν ἔχω, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ ἐπιστρέψω μόνη μου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὲ ἀπασβολόνετε: μὲ ὑποπτεύετε ἴσως, διότι δὲν μὲ γνωρίζετε: συγχωρήσατε ἐμὸς νὰ σὰς εἰπῶ, ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Κερδίκ καὶ θὰ σὰς δείξω καὶ τὴν ὀπλοφορίαν μου.

ΕΛΕΝΗ. — ὦ . . . εἶναι περιττόν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Λέγετε ὅτι εἶναι περιττόν: καὶ ἔμωσ ἔλεπω τὸν δισταγμὸν εἰς τὰ βλέμματά σας, ἀλλὰ μαντεύω τὴν αἰτίαν του. Φοβείσθε μήπως συμπεριπατῶν μαζὶ σας ἔλθω εἰς συνομιλίαν τοιαύτην, ὅποιαν ἡ παρουσία σας εἶναι ἐπιταξιασάτη νὰ προκλέσῃ. Διὰ νὰ ἀνακρέσω λοιπὸν τὰς ὑποψίας σας, ἂν δὲν ἀρκῆ ὁ λόγος τῆς τιμῆς μου, συγχωρήσατέ με νὰ προσέσω καὶ ἄλλον λόγον, τὴν ἐξαιρετικὴν θέσιν μου, ἣτις μὲ ἀπαγορεύει καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀπαίτησιν. Νυμπεύομαι μετ' ὀλίγον, κυρία μου: τοῦτο σὰς καθησυχάζει βεβαίως: δεχθῆτε λοιπὸν τὸν βραχίονά μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐάν δὲν σὰς ἐνοχλῆ . . . ἔστω.

ΠΑΥΛΟΣ. — Καλὰ τὸ ἔλεγα . . . ἀπ' ἐδῶ, Κυρία μου. (Ἐμβαίτων εἰς τὸν δρόμον) Ναι, ἔμωσ βεβαίως ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀποποιηθῆτε, διότι ὁ κηρύξας τὸν ἑαυτὸν του ὡς μελλονόμενον, ἀναδέχεται ἐνώπιον τοῦ φίλου σας χαρακτῆρα ἀθωότητος ἢ μᾶλλον ἀβλαθείας . . . δὲν λογαριάζεται ὡς ἄνθρωπος, δὲν διεγείρει πάθος ἐγκόσμιον, ἀλλὰ λογίζεται ὡς ὄν ἀδιάφορον, οὐδέτερον.

ΕΛΕΝΗ. — Εἰπέτε ἱερὸν . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἱερὸν, ἔστω. Τὸ ἔνδυμα τῷ ὄντι τοῦ μελλονόμενου φαίνεται ὡς βῆσον καλογήρου: καὶ ἔμωσ ἡ τιμιωτάτη τῶν γυναικῶν ὀλίγον προσέχει εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ καλογήρου.

ΕΛΕΝΗ. — Διατί τάχα;

ΠΑΥΛΟΣ. — Αἱ! κυρία μου! διότι ὁ ἔρως . . .

ΕΛΕΝΗ. — ὦ! ὁ ἔρως!

ΠΑΥΛΟΣ. — Εἶπα τὴν λέξιν . . . διότι αὐτός, εἴτε φανερός, εἴτε κεκρυμμένος, τρέφει τὰς συνομιλίας τοῦ κόσμου, καὶ εἶναι τὸ μόνον ἀντικείμενον τὸ δίδον κίνησιν καὶ ζωὴν εἰς αὐτάς. . . Εἰσχωρεῖ μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν ὡς λεπτότατον καὶ ἀνεπαίσθητον ἄρτυμα πάσης ὁμιλίας, καὶ αὐτῆς τῆς ἀθωότερας: ἅμα τὸν ἀφαιρέσετε, ἡ ὁμιλία μακραινεται καὶ πίπτει. Ὅταν λαλήτε περὶ ἄλλου πράγματος ἀσχετοῦ, ὡς νομίζετε, πρὸς τὸν ἔρωτα, πάλιν τὸν ἔχετε παρόντα: ἔάν, δὲ κατ' ἐξαιρέσιν, λείψῃ, ἡ δὲν εἰμπορεῖ νὰ παρρυρίσκειται, σὰς ἐργεται πλήξιν καὶ νυσταγμὸς.

ΕΛΕΝΗ. — Μὲ εὐσχημότατον τρόπον θέλετε ν' ἀποδείξετε, ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν ἔχουν ἄλλο ἔργον παρὰ τὸ πῶς νὰ ἀρέσκουν εἰς τοὺς ἄνδρας.

ΠΑΥΛΟΣ. — Δὲν λέγω τοῦτο, κυρία μου: ἀγαπᾶτε τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ ἐπιθυμεῖτε εὐλόγως καὶ νὰ ἀποδείξετε ὅτι εἰσθε ἐνάρετοι: ὅπου κίνδυνος παραμικρὸς δὲν ὑπάρχει, ἐκεῖ μῆτε δόξα, μῆτε ἠδονὴ σωτηρίας ὑπάρχει: δὲν θέλετε βεβαίως νὰ σφάλετε, μῆτε ἄλλον νὰ ῥίψετε εἰς σφάλμα, ἀλλὰ σὰς φαίνεται ἀνοστον καὶ ἀνυπόφορον τὸ νὰ μὴν ἦναι καὶ τὸ σφάλλειν δυνατόν.

ΕΛΕΝΗ. — ὦ τῆς ματαιότητος! ὑποθέτετε ὅτι

κανέν άλλο ἔργον δὲν εὐχαριστεῖ τὴν γυναῖκα, εἰμὴ ἡ περὶ τῶν ἀνδρῶν μέριμνα καὶ ἐνασχόλησις. Δανθάνασθε, σὰς βεβαιῶ. Ἰνωρίζω, κύριέ μου, τὸν κόσμον, ζῶ εἰς αὐτόν, καὶ σὰς πιστοποιῶ, ὅτι ὁ κόσμος μᾶς χορηγεῖ ἀπειρον πλῆθος εὐχαριστήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἔρωσ εἶναι ὀλοτελῶς ἀλλότριος.

ΠΑΥΛΟΣ. — Θὰ μὲ ὑποχρεώσετε, κυρία μου, νὰ μὲ εἰπῆτε ποίας.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐγὼ, λόγου χάριν, ἐξοδεύω τὴν ἡμέραν μου εἰς τὸν στολισμὸν μου διὰ τὴν ἐσπέραν· νομίζετε τὰχ ὅτι δὲν εἶναι χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ὑπερβολικὴ, δὲν λέγει τὸ κἄλλος, ἀλλὰ τὸ καλλωπιζέσθαι; . . . Σουφρόνατε τὸ μέτωπόν σας, κύριέ μου, καὶ μαντεύω ἐπὶ τὸν χειλέων σας τὴν λέξιν τὴν ὁποίαν ἀπὸ εὐγένειαν δὲν προφέρειτε . . . τὴν φοδερὰν ἐκείνην λέξιν, ἣτις συγκεφαλαιοῖ εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀνδρῶν τὴν καταφρόνησιν, τὴν ἀγανάκτησιν, τὸν οἶκτον πρὸς τὸ φύλον μας . . . κουρέλια, λέγοντες, νομίζου, ὅτι εἶπαν τὰ πάνθεινα καθ' ἡμῶν· οἱ καυμένοι! Ἐκαὶ ἤξεύρουν τί εἶναι τὰ κουρέλια αὐτά; Μόνον τί ἐξοδεύουν δι' αὐτά, ἤξεύρουν καὶ τίποτε περισσότερον. Τί ὅμως εἶναι πραγματικῶς, ἐγὼ θὰ τὸ εἰπῶ, κύριέ μου, πρὸς ὑμᾶς, ὅστις φαίνεσθε σπουδαῖος καὶ νουνηγὸς ἄνθρωπος. Ἡ δαντέλλα, ὁ κτηρὸς, τὸ ἀτλάζι, τὰ βελίζοντα, τὰ τρίζοντα, ἐκεῖνα πράγματα, τὰ ἐλαφρὰ ὡς ὁ ἀῖρ, τὰ χαριτόβρυτα ὡς τὰ ἄνθη, τὰ ἀκτινοβόλα ὡς οἱ ἀστέρες ὑψώματα, τὰ κατὰ τὴν φαντασίαν μας ψηλαφούμενα, μαλλασόμενα, θλιβόμενα, εἰμπορεῖτε νὰ λέγετε ὅσον θέλετε ὅτι εἶναι μάταια, ὁμολογήσατε ὅμως ὅτι εἶναι πράγματα θελκτικώτατα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅτι ὑπάρχει τέρψεως καὶ ἀγαλλιᾶσεως πηγὴ τοιαύτη δὲν τὸ ἐγνώριζα, κυρία μου, ἀλλὰ τὴν βλέπω τώρα ἀναβρῆσαν μὲ κταπλκτικὸν καὶ ἀκαταχώνιστον τρόπον διὰ τῆς περιγραφῆς σας. . . καὶ ἀπὸ τῆς παρούσης στιγμῆς πειθομικί, ὅτι ὁ προορισμὸς τῆς γυναικὸς περιέχεται εἰς τὴν κομψὴν λέξιν, κουρέλια. . . ὁ δὲ νοῦς καὶ ἡ καρδιά ἄς μὴ ζητούν τίποτε ἐπέκεινα.

ΕΛΕΝΗ. — ὦ! Ἰδοὺ φρονιμώτατος ἄνθρωπος! . . . καὶ μακαρίζω τὴν νέαν ἐκείνην τὴν ὁποίαν θὰ λάβετε σύζυγον. . . εἰμπορῶ νὰ σὰς ἐρωτήσω τὴν πατρίδα της;

ΠΑΥΛΟΣ. — Περὶ πατρίδος, δὲν εἰμπορῶ νὰ σὰς εἰπῶ τίποτε, διότι ἀκόμη δὲν ἐγνώρισα οὔτε τὸ ὑποκείμενον.

ΕΛΕΝΗ. — Πῶς! λοιπὸν δὲν ἀπεφασίσατε ποίαν θὰ νυμφευθῆτε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι ἀκόμη, κυρία μου, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μόνον πρόσκομμα τῆς εὐδαιμονίας μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἄλλ' ἂν ἔχη οὕτως, μὲ ἠπατήσατε λοιπὸν! (Στέκει).

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὴν ἀνησυχῆτε ποσῶς. Ποῖον θὰ ἐκλέξω εἶναι ἀδιάφορον εἰς ὑμᾶς· ἀρκεῖ ὅτι ἔχω ἀπόφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀμετάθετον νὰ λάβω σύζυγον, καὶ ὅτι σὰς τὸ ἐθεθαίωσα. Ὑψώσατε τὴν εἰρηλικὴν αὐτὴν σημαίαν, νομίζω ὅτι παρητήθη ἀπὸ ὅλα τὰ δικαιώματα τῶν ἀγωνιζομένων· καὶ δὲν εἰμπορεῖτε

ἀναμφιβόλως νὰ ἐπιθυμήσετε ἐνέχυρον ἀπαλλέεταρον διὰ τὰς ὀλίγας στιγμᾶς, τὰς ὁποίας ἐν περιστάσεως εὐτυχοῦς πρὸς ἐμὲ θὰ περῆσατε μαζί μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐπαγαλαμβάνουκα εὐθύμως τὸν ὁρῶμον της. — Πείθεμαι, ἐάν τῶ ὄντι λέγετε ὅτι θὰ νυμφευθῆτε σπουδαζῶν, καὶ ὄχι παιζῶν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Τόσον σπουδαῖος εἶναι ὁ σκοπὸς μου, καὶ εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἀπορροφᾷ ὅλας μου τὰς δυνάμεις, ὥστε μᾶτε νὰ σὰς λαλήσω περὶ ἄλλου πράγματος εἰμπορῶ, ἐκὼν ἄκων. Ἐχω ἀπόφασιν νὰ τὸν πραγματοποιήσω ἐντὸς ὀλίγου, τὸν φαντάζομαι τὴν νύκτα, τὸν μελετῶ τὴν ἡμέραν, καὶ μὲ τοὺς πυρετώδεις αὐτοὺς λογισμοὺς μου, ἐνοχλῶ ἀδικαίεπτως καὶ ἐμαυτὸν καὶ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ὅσοι συναπαντηθῶσι μετ' ἐμοῦ.

ΕΛΕΝΗ. — Ἀκλήσατέ με λοιπὸν περὶ τούτου καὶ μόνον περὶ τούτου, κύριε Παῦλε! ἀντὶ δυσταρεσῆσεως, θὰ μὲ εὐχαριστήσατε πολὺ. Εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς ὁμιλίας οὐδεὶς κρύπτεται κίνδυνος.

ΠΑΥΛΟΣ. — Πῶς, κυρία μου, . . . ἄραγε ἂν ἐτολμούσα νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν βοήθειαν τῶν γνώσεων καὶ τῆς φρονέσεώς σας, πρὸς ὁδηγίαν τῶν ὀφθαλμῶν μου εἰς τὴν ἀβυσσον ἧπου τρέχω. . .

ΕΛΕΝΗ. — Μὲ θέλετε καὶ σύμβουλον. . . ἀκόμη καλλίτερα. Ἐκλάβετε με ὡς θεῖον ἢ μάρτυρα σας, τοῦτο θέλω καὶ ἐγὼ, δὲν πειράζεται παντάπασι ἡ φιλοτιμία μου. Λοιπὸν σὰς ἀκούω.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἀμέσως, κυρία μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἀρχίσατε, λοιπὸν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Εὐρίσκομαι εἰς παράδοξον ἀμηναν, κυρία μου, σκοπεύω νὰ νυμφευθῶ.

ΕΛΕΝΗ. — Τὸ εἶπατε καὶ τὸ ἔκουσα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Θέλω νὰ νυμφευθῶ, καὶ τὸ θέλω, ἐν μέρει διότι ἡ κλίσις μου εἶναι· νὰ κατανηθῶ εἰς τὸν γάμον, πολὺ ὅμως περισσότερον διότι ἡ ἐπιθυμία τοῦ πατρὸς μου εἶναι νὰ μὲ ἰδῆ ἔγγαμον.

ΕΛΕΝΗ. — Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι εἰσθε καλὸς υἱός.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἄφοῦ λοιπὸν προσδιώρισα τρία ἢ τέσσαρα ἔτη πρὸς μελέτην τῆς ὑπερτίτης αὐτῆς ἀπορράσεώς μου, βλέπω ἤδη, κυρία μου, ὅτι ἐφθάσα εἰς τὸν ἔσχατον ὅρον τοῦ βίου, τὸ παρ' ἐμοῦ ὄρισθῆναι, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὅλης αὐτῆς τῆς μελέτης εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ ἐπάρω τὴν πρώτην γυναῖκα ἢ ὁποία μὲ τύχη.

ΕΛΕΝΗ. — Μὲ κάμνετε καὶ ἀνατριχιάζω.

ΠΑΥΛΟΣ. — (Μὲ σφοδρότητα) Θὰ συνοικήσω μὲ τέρως ἀσχημίας καὶ ἠλιθιότητος· καὶ πάλιν θὰ ἀπατηθῶ. . . θὰ τὸ ἰδῆτε.

ΕΛΕΝΗ. — Δὲν θὰ ἰδῶ τίποτε, ὅμως τὸ ἀξίζετε· διατί ἐκ προμελέτης νὰ κάμνετε κακὴν ἐκλογὴν;

ΠΑΥΛΟΣ. — (Θυμωμένος). Τὴν καλὴν ἐκλογὴν, πῶς νὰ τὴν κάμω, κυρία μου!

ΕΛΕΝΗ. Μὴν θυμόνετε, σὰς παρακαλῶ· ἐγὼ δὲν πταίω, κύριέ μου, δι' ὅσα σὰς συμβαίνουν· ἄς λαλήσωμεν, ἄς ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα ἐν ἡσυχίᾳ. Ἄφοῦ ἔχετε πλήρη τὴν ἐλευθερίαν σας, ἔτι σὰς πειράζει νὰ λάβετε ἀντὶ τέρατος, σύζυγον ὠραίαν;

ΠΑΥΛΟΣ. — Κυρία μου, ἀκούσατέ με. Ἐπί τῆς ἀπαλῆς μου νεότητος, ὡσάντις εὐρισκόμην εἰς χορόν, ἐξή-
τουν, κατὰ προτίμησιν, χορευτρίαν μετὰ τῶν ἐγκα-
ταλειμμένων ἐκείνων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι φαίνονται
ὡς ἂν καρφωμένοι εἰς τὰ καθίσματά των. . . ὄχι, ὅτι ἐνο-
μιμασμένην ἐκ φύσεως τὴν ἀποτρόπαιον ἀσχημίαν ὄχι.
Ἄλλὰ φιλόφρων καὶ δειλὸς, ἐροβύμην θανασίμως τὴν
ἀκαταδεξίαν ἢ καὶ μόνην τῆ ψυχροτάτην ἀδιαφορίαν
τῶν ἀλαζόνων καλλονῶν. Ζητῶν τὰς ἀσχημίας, ἐ-
νόμιζα ὅτι θὰ μὲ γνωρίσουν χάριν διὰ τὴν ἐκλογὴν
καὶ ὅτι θὰ τὰς ὑποχρεώσω εἰς εὐγνωμοσύνην. Τοιοῦ-
τον ἀπαράλλακτον αἰσθημα μὲ ὤθει σήμερον εἰς
ζήτησιν χωρικῆς τινοῦ ἀδικημένης ἀπὸ τὴν φύσιν
μὲ φαίνεται, ὅτι, ἐν ἐλλείψει ἄλλης ἀρετῆς, θὰ εὐρω
τοῦλάχιστον καρδίαν εὐγνωμόνα.

ΕΛΕΝΗ. — Παντάπασι. Ἡ χωρική περὶ ἧς ὁ λό-
γος, διὰ νὰ ἐκτιμησῇ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπαρηγόρευ-
σας, πρέπει πρῶτον νὰ συναισθάνεται ὅτι εἶναι ἀδι-
κημένη ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ γυναικίκα μὲ τοιαύτην
συναίσθησιν, δὲν θὰ εὐρήτε μήτε εἰς χωρίον, μήτε εἰς
πόλιν· ἐγὼ σὰς τὸ λέγω.

ΠΑΥΛΟΣ. — Θα ὁμολογήσετε τοῦλάχιστον, κυ-
ρία μου, ὅτι λαμβάνων σύζυγον στερημένον παντὸς
θελητήρου, ἐξασφαλίζουμι τρόπον τινὰ ἠθικῶς, καὶ
προφυλάσσομαι ἀπὸ τὰς δημώδεις ἐκείνας μερίμνας,
ἀνησυχίας, ὑποφίας, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ καὶ τὰς γε-
λοίας καταστροφάς, ὅσαι φαρμακεύουν τὴν ὑπαρξίν
τοῦ πλείστου μέρους τῶν ἐγγάμων ἀνδρῶν.

ΕΛΕΝΗ. — Ἔστω ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι τὰ πράγ-
ματα θὰ ἀποδοῦν ὡς τὰ θέλετε, καὶ ὅτι θὰ ἔχετε
τὸ τόσον κολακευτικὸν εἰς εὐαίσθητον ψυχὴν πλεο-
νέκτημα, τοῦ νὰ βλέπετε τὴν σύζυγόν σας βαδίζου-
σαν τὴν εὐθείαν ὁδόν, ὄχι διὰ προσήλωσιν εἰς ὑμᾶς,
ὄχι διὰ προσήλωσιν εἰς τὸ καθικόν της, ἀλλὰ διὰ
τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ παρεκτραπῇ τῆς εὐθείας ὁδοῦ,
καὶ νὰ εὐρῇ ἄλλον τῶσαν γενναϊόψυχον ὡς ὑμᾶς. . .
Ἐνομίζετε ὅτι θὰ περάσουν ἐξ ἡμερῶν χωρὶς νὰ αἰ-
θανθῆτε ἐντροπήν, πλῆξιν, μίσος θανατηφόρον, συνοι-
κοῦντες μετὰ τῆς φρικτῆς καὶ πιστῆς συζύγου σας;

ΠΑΥΛΟΣ. — Αἶ! κυρία μου, ἴσάχα δὲν ἐπιθυμῶ
ἢ ἐγὼ νὰ κάμω τὴν ἐκλογὴν μου ἀδηγοῦμενος ἀπὸ
λόγους κομφοτέρους καὶ εὐφυστέρους; Ἄλλὰ διδά-
ξατέ με πρὸς θεοῦ πῶς νὰ διακρίνω τὸ φυτικὸν ἐκεῖνο
κάλυμμα τῆς προσποιήσεως, τὸ ὅποιον ἢ εἴς τις καθιζᾷ
ἐν πυκνότερον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν κορσαίων.
Κατηνάλωσα τὰ ἔτη τῆς νεότητός μου τὰ ὠραιότερα,
ἀγωνιζόμενος εἰς κατάκτησιν τῆς γῆς αὐτῆς τῆς
ἐπαγγελίας. . . καὶ ὅμως, τὸ βλέπετε, τρίγες τινὲς
ἀργυρόχροοι καὶ γῆρας πρῶμον, ἰδοὺ ὁ μόνος καρπὸς
τῶν ἀγῶνων μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ὁ καρπὸς εἶναι πικρὸς· ἀλλὰ, κύριέ
μου, ἀπὸ τόσον φοβεῖσθε τὰς νέας, διατί δὲν λαμβά-
νετε προβεδηκυῖαν. . . αἱ προβεδηκυῖαι εἶναι πλέον
ὀμιλητικά.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὑπὲρ τὸ δέον μάλιστα.

ΕΛΕΝΗ. — Μ' ἔρχεται μία φωτεινὴ ἰδέα. . . .
νὰ ἐπάρετε χῆραν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Τοῦτο δὲ ὄχι.

ΕΛΕΝΗ, γελῶσα. — Αἶ! Δὲν ἤξεύρετε τί ἀπο-
ποιεῖσθε (σταματᾷ ἐξ αἴφνης ἐρώπιον ἀδένδρου
μέρους προκάτοκτος ἐπὶ τῆς στρωφῆς τοῦ δρόμου).
: Τί βλέπω ἐκεῖ; . . . ἐρείπιον. . . ἐρείπιον ἐντὸς τοῦ
δάσους· δύσιν ἡλίου· τί κομψὸν θέαμα! . . . : τί
εἶναι τὸ ἐρείπιον ἐκεῖνο;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὁμοιάζει μὲ παλαιὰν καλύβην ἀν-
θρακίως.

ΕΛΕΝΗ. — Καλύβη ἀνθρακίως γοθικῆς τέχνης,
ὡς εἰκάζω ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς οἰκοδομῆς, εἶναι
περιεργόν τι καὶ σπάνιον. Πρέπει νὰ τὸ παρατηρή-
σω ἐκ τοῦ πλησίον. (Ἡ Ἐλένη προχωρεῖ περιφερο-
μένη μετὰ τῶν συντριμμάτων, κίονα τὰ βρόα
καὶ ἀνασείρουσα τὸν κιστὸν τὸν καλύπτοντα τοὺς
παλαιοὺς τοίχους. Σταυρὸς ἐπὶ λίθου κοκκοτοῦ
ἴσταται ἐπὶ δύο βαθμίδων ἐντὸς τῆς περι-
οχῆς. Ἡ Ἐλένη κράζει τὸν Παῦλον). Κύριε
Παῦλε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε· βλέπω γράμματα
ἐπὶ τῆς θύρας· φοβούμαι μήπως ἦναι ἰνδικά.

Ὁ Παῦλος (προσελθὼν). — Ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶναι
ὄνομα. . . λατινικόν.

ΕΛΕΝΗ. — Πρῶτον ἤξεύρετε λατινικά; ἄλλως
εἶναι μάταιον νὰ βασανίζεσθε.

(Ὁ Παῦλος νομίζει ὅτι ἀρέγνωσε Sara. Ἡ
Ἐλένη ὀρθότερον Sancta διακρίνει δὲ καὶ δευτέ-
ρα· λέξιν Marcella. Sancta Marcella, δηλαδή ἐ-
ρείπιον ἐκκλησίας τῆς ὁσίας Μαρκελλίας).

ΕΛΕΝΗ. — Ἄρα γε θὰ μὲ δώσετε τὴν ἀδειαν,
κύριε Παῦλε, νὰ σταθῶ πέντε λεπτά εἰς ταύτην τὴν
ἔσθιν; . . . Ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ ἰχνογραφῶσω τὰ ἐρεί-
πια ταῦτα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Εἶμαι ὀλοτελῶς εἰς τὰς προσταγὰς
σας, κυρία μου.

(Ἡ Ἐλένη κάθηται ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ
σταυροῦ, ἀντιρῶν τῶν ἐρειπίων καὶ ἀρχίζει τὰ
ἰχνογραφῆ. . . Ὁ Παῦλος εἰς ἀπόστασιν τινα κα-
θήμενος κινεῖ ἐληρὰ φύλλα μὲ τὸν πόδα του,
σιωπῶν).

ΕΛΕΝΗ. — Ἐκοιμάσθε, κύριε Παῦλε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι, κυρία μου.

ΕΛΕΝΗ. — (Ἐδογκόρουσα τὴν φωνὴν της) Ὅχι,
κύριέ μου. (Μὲ τὴν συνήθη φωνήν). — Ἐν-
τοσούτῳ τὰ λατινικά μου εἶναι καλῆτερα ἀπὸ τὰ
ἰδικά σας, ἂν καὶ δὲν τὰ ἔμαθα εἰμὴ εἰς τὰ ἐκκλη-
σιαστικὰ βιβλία. . . Σὰς προλέγω δὲ, ὅτι εἰς τὴν
τελευτὴν τοῦ γάμου σας θὰ προσευχηθῆτε λατινι-
στί. . . καὶ λάβετε τὰ μέτρα σας. . . Ἐπειδὴ ἤλ-
θαμεν εἰς τὸ προκαίμενον, ἢ μὲ συγχωρεῖτε νὰ σὰς
κάμω ἐρώτημα τι, ἂν καὶ ἀδιάκριτον;

ΠΑΥΛΟΣ. — Σὰς τὸ παρακλῶ.

ΕΛΕΝΗ. — Νὰ μὲ εἰπῆτε εἰλικρινῶς ἵποιου εἶδους
ἄνθρωπος εἴσθε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὲ βάλλετε εἰς μεγάλην ἀπορίαν
. . . εἶμαι καθὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

ΕΛΕΝΗ. — Τόσον χειρότερα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὀλίγον τραχὺς, ὄχι ὁμῶς κακός·
τοιούτων τὸ ἠθικόν μου. Ὅσον διὰ τὸν νοῦν. . .

ΠΑ! . . . έχω πολὺ μνημονικόν . . . ἐμαθήτευσα εἰς ἐν ἀπὸ τὰ Γυμνάσια τῶν Παρισίων.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐλάβετε ἀπολυτήριον;

ΠΑΥΛΟΣ. — Μάλιστα.

ΕΛΕΝΗ. — Λοιπὸν εἰμφορεῖτε νὰ κάμετε ἀριστον συνοικέσιον.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐχετε πολλὴν καλωσύνην. (Ἐγείρεται καὶ ἔρχεται νὰ ἰδῇ τὸ ἱερογράφημα). ὦ! κυρία μου. ἱερογραφεῖται λαμπρὰ. Ὁ Γοτθικὸς χαρακτήρ εἶναι ἐνταλέστατα εἰκονισμένος . . . ὡς νὰ βλέπω τὸν Παρθενῶνα.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐλλάθεια; (Ὁ Παῦλος κλίνει τὴν κεφαλὴν, καὶ περιπατεῖ βραδέως μεταξὺ τῶν ἐρειπίων. Ἡ Ἐλένη μετὰ τινα διχοπήν ἀγαλαμβάνει τὸν λόγον). Κύριε Παῦλε, ἴπως θὰ φέρεσθε πρὸς τὴν σύζυγόν σας;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὡς τίμιος ἄνθρωπος, ἐννοεῖται.

ΕΛΕΝΗ. Ἐτί εἶναι αὐτὸ τὸ τίμιος ἄνθρωπος; θὰ τὴν ἀγαπάτε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Τοιοῦτος εἶναι ὁ σκοπὸς μου. δὲν λέγω ὅτι θὰ λάβω κηδάρην καὶ θὰ καρφωθῶ ὑπὸ τὰ παράθυρά της ὡς Ἴσπανός· ἀλλὰ θὰ τὴν περιποιούμαι καὶ θὰ προσέχω εἰς αὐτὴν μόνον, καὶ μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν, τὴν ὠριμον ἤδη ὑπὸ τῆς πίερας.

ΕΛΕΝΗ. — ὦ! Τοῦτο θὰ τὴν κολακεύσῃ, μὴν ἀμφιβάλlete . . . Ἰδέτε παρακαλῶ τὸ μικρὸν τοῦτο τὸ ὅποιον ἐπρόσθεσα· δὲν εἶναι νόστιμον;

ΠΑΥΛΟΣ (βλέπων τὴν ἱερογραφίαν). Ὁ θαυμάσιον, κυρία μου. (Ἐπιστρέφει δὲ εἰς τὸν τόπον του καὶ φαίνεται βυθισμένος εἰς βαθεῖς λογισμοίς. Ἡ Ἐλένη τὸν κινεῖ λαθραῖως καὶ ἀρχίζει τὰ γέλοια).

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐμπορῶ νὰ μάθω τί τρέχει, κυρία μου;

ΕΛΕΝΗ. — (Ἐξακολουθοῦσα τὸ ἔργον της, καὶ χωρὶς νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς). Γελῶ βλέπουσα τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἀγωνίας σας . . . Στοιχηματίζω ὅτι σκέπτεσθε πάλιν περὶ τοῦ συνοικείου σας· ἀλλὰ, καλέ μου, ἴτί σας ὠφελοῦν αἱ σκέψεις, αἱ μελέται, αἱ δυσπιστίαι, αἱ ὑπολογισμοί σας; θὰ σας εἰπῶ, μ' ὅλον ὅτι ἀδίκως εἴσθε παρωργισμένος κατ' ἐμοῦ . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι, κυρία μου, παντάπασι.

ΕΛΕΝΗ. — Ναι, ναι, ἂν καὶ εἴσθε κακιωμένος κατ' ἐμοῦ, ἂν καὶ χλευάζετε τὰ μικρὰ μου προτερήματα, καὶ τοῦτο ἐξ αἰτίας τῆς λατινικῆς ἐπιγραφῆς . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι, κυρία μου, ὀρκίζομαι ὄχι.

ΕΛΕΝΗ. — Ὀρκίζομαι, ναι. Μ' ὅλα ταῦτα θέλω νὰ σας εἰπῶ ὅτι ὀλοσχερῶς χάνετε τὸν καιρὸν σας, ζητῶν τὸ ἀπόκρυφον τῆς μελλούσης τύχης σας, ἀπὸ πράγματα ὅπου δὲν εὐρίσκειται. Τὸ ἄγνωστον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σας τρομάζει, πρέπει νὰ τὸ πορισθῆτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σας, ἀπὸ τὴν συνειδήσιν σας, ἀπὸ τὰ προτερήματα, ἢ τὰ ἐλαττώματά σας, καὶ οὕτω νὰ μαντεύσεται τὴν συζυγικὴν σας τύχην· ἐδοκίμασα ἐγὼ πρὸ ὀλίγου νὰ τὸ κάμω, ἀλλ' αἱ περιγελαστικαὶ ἀποκρίσεις σας μὲ ἀπέτρεψαν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἀλλὰ, κυρία μου, καὶ τὸν τελειότατον τῶν ἀνθρώπων ἂν μὲ ὑποθέσετε, ἐάν συζητῶ ἐν ἀγνοίᾳ μὲ τὰ ἐπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα, θὰ ὁμολογήσατε ὅτι αὐτὰ θὰ μὲ κινεῖον ταχύτερα ἢ ἐγὼ ἐκεῖνα.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐλάτε δά· ἴποιος ἐν ἀγνοίᾳ φορτῶνται τὰ ἐπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα; Μὴ ὑπερβολὰς· πρῶτον εἶναι σπάνια τὰ κοράσια ὅσα κινεῖον εἰς δάκρυα τὴν μητέρα των καὶ δέουσι τὴν θεραπείαν τῶν, ἔπειτα δακτυλοδεικτοῦνται καὶ ὡς δημόσια σκάνδαλα. Κάνεις δὲν τὰ νυμφεύεται, παρὰ διότι θέλει νὰ τὰ νυμφεῖται. Ἀφίνουσα λοιπὸν τὰς ἐξαιρέσεις αὐτάς, αἱ ὅποιαι κτυποῦν εἰς ἐκάστου τὰ ἄρματα, καὶ εὐκόλως ἀποφεύγονται, σὰς λέγω, καὶ πιστεύσατέ με, ὅτι ὀλίγα, ὀλίγιστα κοράσια ὑπάρχουν τὰ ὅποια, ἔχοντα χρηστὸς γονεῖς, ἔσον ἀεδαῖοι καὶ ἂν ἦναι οἱ χρωματισμοὶ τοῦ χαρακτήρος των, νὰ μὴν ἔχωσιν ἐντὸς τῆς ψυχῆς των πᾶν τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς τιμὴν τοῦ ἀνδρός, καὶ εὐλογίαν τοῦ οἴκου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὰ τὴν τιμὴν μου, κυρία μου, ἂν τὸ τὸ ἐπίστευα . . .

ΕΛΕΝΗ. — ὦ! τὸ πιστεύετε, τὸ ἤξεύρετε, καθὼς ἐγὼ· διότι εἶναι προφανές· ἤξεύρετε ἀκόμη καὶ ὅτι τὰ καλὰ αὐτὰ σπέρματα δὲν ἀναπτύσσονται ἀπ' ἑαυτῶν, ὅτι ἡ ἀρίστη τῶν μητέρων δὲν εἰμφορεῖ παρὰ νὰ προδιαθέσῃ τὴν ἀνατροφὴν τῆς συζύγου σας . . . καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τρομάζει τὴν συνειδήσιν σας, ἐνοχλεῖ τὴν ἀκνησίαν σας. ὦ! κάλλιστα σας καταλαμβάνω. Θέλετε, ζητεῖτε γυναῖκα ἀρετῆς ὑπερτέρας, πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος τῆς ἐδικῆς σας· τὸσον χαριτωμένην παρὰ τῆς φύσεως, ὥστε αἱ πρὸς τὸ καλὸν διαθέσεις της νὰ συντηρηθῶσιν ἄνευ στηρίγματος, νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἄνευ καλλιέργειας· τὸσον στερεὰν εἰς τὰς ἀρχάς της, ὥστε νὰ διατεῖξῃ τὸ στάδιον τοῦ βίου μὲ τὴν ἀπαράτρεπτον ἀκρίβειαν τῆς πορείας τῶν οὐρανίων σωμάτων, φιδρύνουσα διὰ τῶν ἀκτίνων της καὶ προστατεύουσα διὰ τῆς σκιάς της τὴν ἀμέριμον βαθυμίαν σας. Ἀλλὰ, γυναῖκα τοιαύτην, κυρία μου, μήτε ἐδῶ, μήτε ἄλλου, μήτε εἰς τὴν Κίαν, δὲν θὰ τὴν εὕρητε, διότι δὲν ὑπάρχει· ἐπομένως μὴ τὴν ζητῆτε . . . καὶ ματαίως κοπιάζετε.

ΠΑΥΛΟΣ. — Αἱ! κυρία μου, ἴσταθμίσατε ἀμερολήπτως τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀληθές, ἀπολογουμένη τὸσον ἐλευθερίως ὑπὲρ τοῦ φύλου σας, καταδικάζουσα τὸσον αὐστηρῶς τὸ ἰδικόν μας; Ὅτι ὑπάρχουν κακοὶ σύζυγοι, καὶ πολλοί, τὸ ἤξεύρω, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀγαθοί· ἴ πληρόνεται ἄρα γε κατὰ τὴν ἀξίαν των; εἴσθε περὶ τοῦτου βεβαία; Ἡ πλέον εὐσυνειδήτος τιμιότης ἀρκεῖ πάντοτε, ἢ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς γυναικῆς, τὸ πολύτροπον, τὸ πανουργόν, τὸ ἀπιστόν, καὶ ὅλον τὸ ὀλέθριον ἐκεῖνον κληρονόμημα τῆς πρώτης συζύγου καὶ ἁμαρτωλοῦ;

ΕΛΕΝΗ. — Πρῶτον, τὰ ἐπιχειρήματά σας εἶναι ποιητῶν πεπατημένοι λόγοι, ἢ βεβήλωσις τῶν θείων πραγμάτων. Τὸ φύλόν μας θὰ ἦτον ἄγνόν καὶ καθαρὸν ὡς τὸ ἰδικόν σας, ἂν σεῖς δὲν τὸ ἐβολόνετε διὰ τῶν διδαγμάτων σας, ἐάν δὲν ἐσπουδάζετε ἀδιαλεί-

πως να διεγείρετε τὰ ἐλαττώματά μας πρὸς ὄφελος τῶν παθῶν καὶ τῶν ἠδονῶν σας. Φρονάζετε ἀνάθεμα καὶ μνημονεύετε τὴν προπατορικὴν ἀμαρτίαν, ἐν ᾗ βλέπετε στρεφόμενας ἐναντίον σας, τὰς ἐξ αἰτίας σας γεννηθείσας κακίας, ἐν ᾗ γίνεσθε θύματα τῆς ὁποίας σεῖς οἱ ἴδιοι ἀνίσψετε πυρᾶς, ἐν ᾗ τὰ ἄθλια παιγνίδια, ὅσα σεῖς κατασκευάζετε, σᾶς πληγόνουσιν ἰδοὺ ἢ ἀλήθεια, καὶ ἀκούσατέ την, ἀφ' οὗ τὴν ἐζητήσατε.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἀρίνω κατὰ μέρος τὴν προπατορικὴν ἀμαρτίαν· θέλω δὲ νὰ ὑποστηρίξω ὅτι ὁ καλὸς σύζυγος καὶ ὁ κακός . . .

ΕΛΕΝΗ. (*Ἰσταται ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ σταυροῦ καὶ λαλεῖ μὲ ἐνθουσιώδη ὁρμήν*). — Καλὸς σύζυγος! Ἐννοεῖτε μὲ ταῦτο; τὸν γάμον λοιπὸν τὸν ἐκλαμβάνετε ὡς ὑπόθεσιν ἀπλῶς καὶ μόνον ἀνθρωπίνην, μὴ ἀπαιτούσαν ἄλλο παρά τὰς ἐπιπολαίους ιδιότητας, τὰς ἀποτελούσας τὸν τίμιον, ὡς λέγετε, ἄνδρα; Τὸ νομίζετε οὕτω ὅμως λανθάνεσθε, κύριέ μου, μέγα λάθος, καὶ ἐκ τούτου ἀποφύξου ἐλαίαι ἀπάται, καὶ ὅλοι οἱ παραλογισμοὶ σας. Συνάπτετε γάμον, ἀπαρκαλάκτως ὡς τελούσιν οἱ ἱερεῖς βαρβάρων τινῶν θρησκευμάτων τελετὰς τὰς ὁποίας παντάπασιν δὲν ἐννοοῦν συνέχεσθε εἰς γάμον, διὰ τῆς τετραμμένης ὁδοῦ, κατὰ μίμνησιν καὶ κατὰ παράδοτον τῶν ἄλλων, δεσμεύετε μιᾶς γυναικὸς τὴν ὑπαρξίν ὡς ἐν ἀδιάφορον ἐπιστόδιον τῆς ἰδικῆς σας, καὶ ἰδοὺ ὁ γάμος! Ἀλλὰ, σᾶς ἐρωτῶ ἰδιῶς πρὸς ὁμοιωτικὸν δῶρον, διὰ τίνος θαύματος θέλετε νὰ μάθωμεν τὰς ἀρετὰς τῆς νέας ἡμῶν καταστάσεως; Ἡ ἐλαφρότης τῶν ἰδεῶν σας, τὸ ἀστατον τῶν ἀρχῶν σας, ὁ ῥαθυμὸς πυρρῶνιμὸς σας, ἔχουν τὸ χάρισμα τοῦ νὰ ἐμπνεύσουν εἰς ἡμᾶς τὸ σέβας, τὴν σοβαρότητα, τὴν ἀγιότητα τῆς συζύγου; Τὰ αἰσθημὰ ταῦτα, τὰ τίσον ὑπέριστα τῆς κοσμικῆς τιμιότητος, ὅσον ὁ γάμος εἶναι ὑπέριστα τῶν χυδαίων ἐρωτευμάτων, ἐν δὲν ὑπάρχουν ἐντὸς τῆς καρδίας σας . . . (καὶ δὲν ὑπάρχουν) . . . νομίζετε ὅτι ἡ καρδία τῆς συζύγου σας θὰ τὰ συλλάβῃ ἀφ' ἐκυτῆς; . . . Οὐδέποτε, οὐδέποτε, ἤξευρέτε το . . . Θὰ σᾶς δώσω, κύριέ μου, ἐν πάσει εἰλικρινείᾳ τὴν συμβουλήν τὴν ὁποίαν μ' ἐζητήσατε . . . ταῦτο θὰ σᾶς δυσχεραίνῃ ἕως . . . καὶ ὅμως βλέπετε ὅτι σᾶς μετχειρίζομαι, ὅχι ὡς ξένον, ἀλλὰ ὡς φίλον . . . δὲν ἤξεύρω δικαί . . . ἕως ἔχω ἀδικον . . . ἀλλ' ἔστω! μὴ συνάψετε γάμον ἰδοὺ ἢ συμβουλή μου. Ὅτι εἴσθε πολλὰ εὐθὺς ἀνθρώπος καὶ ἀγαθὸς μάλιστα . . . τὸ πιστεύω ἀνυποκρίτως, καὶ κατὰ τὴν ἰδέαν σας, θὰ ἦσθε καὶ καλὸς σύζυγος . . . ὅχι ὅμως κατὰ τὸ φρόνημά μου, ὅχι καὶ κατὰ τὸ φρόνημα ἡμῶν τῶν γυναικῶν. Σᾶς τὸ προλέγω, θὰ γενῆτε δυστυχὴς, ὡς καὶ τότε ἄλλοι, ζηλότυπος, δικαίῳ τῷ λόγῳ ἕως καὶ θὰ ἀπατηθῆτε, διότι σᾶς λείπει, ὡς λείπει καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἡ σοβαρὰ ἢ ὑψηλὴ, ἡ ἠθικὴ ἐννοια καὶ (σᾶς τὸ λέγω, κρατοῦσα τὸν σταυρὸν, τὸν ὁποῖον παραπολὺ λησμονεῖτε) ἡ θρησκευτικὴ ἐννοια τῶν πράξεών σας, ἡ ἐννοια τῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἀναδέχεσθε, διότι ὁ δεσμὸς τὸν ὁποῖον συνάπτετε καὶ θέλετε ἀδιάφορον, ὅταν δὲν συνέχεται μὲ τὰ θεῖα, δὲν συνέχεται μὲ τίποτε, διότι σᾶς λείπει ἡ πίστις (ἐννοήσατέ το καλά)

ἢ πίστις εἰς τὸν ἑαυτὸν σας, εἰς ἡμᾶς, εἰς τὸν θεόν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Πολλὰ αὐστηροί, κύριέ μου, εἶναι οἱ λόγοι σας· καὶ μ' ὄλον ταῦτο, ἐντὸς αὐτῶν διακρίνω εἰλικρινῆ εὐμένειαν ἧτις μὲ καταπλήττει· ἐκάστη λέξις σας, ἐν ᾗ σᾶς ἀποδεικνύει τρισέβαστον, μὲ κάμνει νὰ αἰσθανθῶ πόσον ὀλίγον σᾶς ἐσεβάσθην.

Ἡ Ἐλένη (*εἰσθούσα πλησίου του*) — Αἰ! κύριε Παῦλε, ἐκείνη ἡ ὁποία πράξει τὸ μέγα ἀμάρτημα ν' ἀποπλανηθῇ ἐντὸς τοῦ δάσους, δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἔχη ἀπαιτήσεις σεβασμοῦ· εἰμπορῶ μάλιστα νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι καθ' ἣν ἔχω ἰδέαν τῶν σημερινῶν ἀνδρῶν, νομίζομαι εὐτυχὴ; ὅτι συνκπαντήθη μεθ' ὑμῶν μᾶλλον παρά μετ' ἄλλου τινός, καὶ, μ' ὄλον ὅτι παρετήρησα ἀμφιβολίας τινὰς εἰς τὴν ὁμιλίαν σας, σᾶς γνωρίζω χάριν καὶ δι' ὅσα εἶπατε, καὶ δι' ὅσα δὲν εἶπατε. Σᾶς ζητῶ δὲ συγγνώμην, ὅτι, λαλήσατε περὶ πράγματος περυσποδᾶστου εἰς γυναικίαν καρδίαν, ἐνέδωκε ὑπὲρ τὸ θεόν, εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς ἡλικίας μου, εἰς τὴν θερμότητά των πεποηθῆσών μου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐλαλήσατε, κύριέ μου, ὡς προφῆτις, καὶ εἰμποροῦσα ὄλην τὴν νύκτα νὰ σᾶς ἀκούω μὲ ἀνέκφριστον ἀγαλλίασιν.

ΕΛΕΝΗ. — Ὅλην τὴν νύκτα! τοῦτο θὰ ἦτον πάρα πολὺ καὶ ὡς πρὸς τὴν εὐχαρίστησίν σας καὶ ὡς πρὸς τὴν σεμνότητα. Ἐτελείωσα, καλῆ τύχη, καὶ ἄς ἀπέλωμεν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅρισμός σας. (*Πηγαίνει διὰ τὰ λάβη τὸ ὄπλον του ἀπὸ τῆς πέτρας ὅπου ἐκάθητο, καὶ ἐκπεριφέρει βραδείως πρὸς τὴν Ἐλένην, περιστρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς τριγύρω του*).

ΕΛΕΝΗ. — Ἐτι βλέπετε, κύριε Παῦλε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐπεθύμουν, κύριέ μου, νὰ ἐντυπώσω εἰς τὴν μνήμην μου ὅλα τὰ καθέκαστα τῆς πρὸ ὀφθαλμῶν μου σκηνῆς, ἧτις μὲ φεύγει ὡς ὄνειρον· καὶ τὸ μυστηριώδες τοῦτο δάσος, καὶ τὴν κλίνουσαν πρὸς τὴν δύσιν ἡμέραν, καὶ τὸ ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων καὶ σκιασμάτων, εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ σταυροῦ τούτου, κομψὸν καὶ σεβαστὸν πρόσωπόν σας, καὶ τὰς μικροτάτας γραμμὰς ὄλου τούτου τοῦ πίνακος, ὡς τελευταίου καὶ πολυτιμοτάτου ἐνθυμήματος τῆς νεότητός μου, τὸ ὁποῖον σεῖς αὖριον θὰ λησμονήσατε.

ΕΛΕΝΗ. — Ὅχι, κύριέ μου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ναί . . . θὰ τὸ λησμονήσατε! καὶ ποῖον θέλητρον εἰμπορεῖ νὰ σᾶς τὸ ἐνθυμήσῃ; Πρὸς ἡμᾶς μὲν οἱ λόγοι σας, ἡ ἀγαθότης σας, αἱ ἐκχύσεις ὄλης σας τῆς καρδίας, κατέστησαν πλήρη ζωῆς καὶ γοητείας τὴν παρερριμμένην αὐτὴν γωνίαν τῆς γῆς, ἧτις ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι τίπος τυχαίου περιπάτου, ὅθεν διήλθον καὶ παρεήλθον ὑμεῖς δι, ἀπερχομένη, κυρία μου, μετὰ τοῦ ἰχνογραφημῆτός σας, θὰ ἐνθυμείσθε μὲν κάποτε τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν, τὰ δένδρα, τὰς πέτρας, ἀλλ' ἐμὲ, οὐδέποτε· διότι τίποτε ἐδικόν μου δὲν ἀνεμίχθη, μὲ τὰς ἐντυπώσεις σας, οὔτε μία κἄν ἀκτίς τῆς ζωῆς, οὔτε εἰς κἄν σταλαγμὴς τῆς καρδίας μου τίποτε· ξέρον ἀπρητήσατε καὶ ἀπὸ ξένων θὰ μακρυνθῆτε.

ΕΛΕΝΗ. — Ὅχι, τόσο ὅσον τὸ ὑποθέτατε . . . ἀλλὰ πλησιάζει ἡ νύξ καὶ σᾶς παρακαλῶ θερμῶς . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Δὲν πρέπει τῷ ὄντι νὰ φαίνομαι ὄκληρός . . . ἀγνοῶν τί εἶσθε καὶ τί εἰμπαρεῖτε νὰ εἶσθε δι' ἐμέ . . . Ὅτ' χωρισθῶμεν βεβαίως διὰ παντός . . . Ἴτι θὰ μὲ ὠφελήσῃ ἡ ἐνθύμησις σας, καὶ διατί νὰ θλίβωμαι συλλογιζόμενος διὰ τὴν λησμονηθῶ; . . . Ὅχι . . . ὄχι . . . δὲν ὑποφέρω τὴν συμβουλήν, τὴν συμβουλήν τὴν ὁποῖαν σὰς ὑπηγόρευσεν ἡ καταφρόνησις μὴ πιστεύσατε τὸν ἄθλιον τύπον, μὴ πιστεύσατε τὴν ἀνάνδρην συστολήν, ἥτις κρατεῖ ἐπὶ τῶν χειλέων μου καὶ μετατρέπει εἰς χλευασμὸν τὰ ἀληθέστερα, καὶ εὐγενέστερα, καὶ ἀξιολογώτατα τῶν αἰσθημάτων μου.

Η ΕΛΕΝΗ (μὲ δάκρυα ἀκουσμένη) — Ὡ! ἀληθῆ λέγετε!

ΠΑΥΛΟΣ. — Τὸν τύπον, τὸ προσωπεῖον, τὰ συντρίβω πρὸ τῶν ποδῶν σας, καὶ σὰς ἐξομολογοῦμαι τώρα, ὅτι ποτὲ καμμία ἐλπίς, κανὲν ἀγαθὸν τοῦ κόσμου τούτου δὲν ἐθέλησεν τὴν καρδίαν μου ὅσον ἡ λέξις ἐκείνη, ἡ σχεδὸν γελοία . . . ἡ λέξις γάμος. Εἰς τὴν μυστηριώδη ἐκείνην ὄραν τοῦ γάμου, καὶ μόνον εἰς ἐκείνην, ἀπέβλεψεν ἡ νεότης, ὅλη μου ἡ νεότης αὐτὴν ἐπερίμενα, ποτιζόμενος θλίψεις, διορθῶν τὰ λάθη μου, διὰ νὰ ἐρχώσω, τελευταῖον, εἰς πηγὴν καθαρὰν τῆς νεότητός μου τὰς ἀρετὰς, καὶ ὁποῖαι πολλὰ κίεν ἀναγκάσθησαν, οὐδέποτε ὁμῶς αὐτ' ἐξηγητήθησαν, αὐτὲ ἐμολύθησαν. Ὡ σποργὴ μακαρία, προστασία τρυφερά, σχέσις εὐλικρινείας, ἐμπιστοσύνης καὶ θάρρους. Ὡ προσφιλέστατον φάντασμα οἰκικῆς συμβιώσεως, ποσάκις σὰς ἐπεκαλέσθη καὶ μὲ πόσῃ ζέσει καὶ μὲ ποῖαν κατάνυξιν ἔχω μάρτυρα τὸν θεόν! . . . Ἀφ' οὗ δὲ μάρτύρομαι τὸν θεόν, εἰμπαρεῖτε νὰ πιστεύσατε, ὅτι τὸν λησμονῶ, καθ' ἣν μάλιστα στιγμὴν τείνω τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸν ἱερώτατον καὶ ἁγιάτατον τῶν θείων νόμων; Ἡ θρησκεία μου δὲν εἶναι μὲν τῶσον ἐδαφία, τῶσον δικυγῆς, ὡς ἡ ἰδική σας, κυρία μου, ἀλλὰ καὶ ποιούτη ὁποῖα εἶναι, δεσπάζει ὅλην μου τὴν διάνοιαν οὐδεὶς εἰς τῶν στοχασμῶν μου δὲν εἶναι θρησκείας ἀμικτος ἰπῶς λοιπὸν νὰ παραγνωρίσω τὴν σοφίαν, τὴν ὑπερφυῆ ἐννοίαν τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς ἕκαστον νόμον τῆς ζωῆς μας, ἐννοίαν, ἥτις καὶ ἐπέκεινα τοῦ κόσμου τούτου παρατείνει τὴν ἄλυσιν τῶν καθηκόντων, τῶν σποργῶν καὶ τῶν ἐλπίδων μας; . . . Ὅχι . . . ὄχι . . . τὴν πρᾶξιν ἐκείνην, τὴν σπουδαιότητα καὶ κρισιμωτάτην τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, δὲν τὴν ἐθεώρησα μὲ ἐλαφρότητα, ἀδιαφορίαν καὶ ψυχρότητα, ὡς τὸ ὑπεθέτατε καὶ παρωργίσθητε κατ' ἐμοῦ εὐλόγως καὶ μ' ἐδώκατε περιφρονητικὴν συμβουλήν, τιμωροῦντές με . . . καὶ ὁμῶς θ' ἀκολουθήσω τὴν συμβουλήν σας, σὰς τὸ ὑπόσχομαι.

Η ΕΛΕΝΗ μὲ σιγανὴν γοῆν. — Λησμονήσατέ την, παρακαλῶ, λησμονήσατέ την.

ΠΑΥΛΟΣ. — Εἶναι ἀδύνατον, κυρία μου, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποταχθῶ τοῦ λοιποῦ εἰς καμμίαν γυναῖκα πίστιν . . . ἀμικτον ἀνησυχίας, πικρίας, θλίψεως.

ΕΛΕΝΗ. — Δὲν ἤξεύρω, ἀν δὲν λαυθάνωμαι, κύριε Παῦλε, εἰς τὴν ἐννοίαν τῶν λεγομένων σας . . . ὁμῶς τὰ θεωρῶ μάταια καὶ ἀνάξια καὶ ἡμῶν καὶ ἐμοῦ . . .

Ἐπειτα καὶ σεῖς θὰ τὰ λησμονήσατε μετὰ μίαν ὄραν . . . παρατηρῶ δὲ ὅτι ἐνύκτωσε . . . πολλὰ κακὰ ἔκαμα νὰ νυκτωθῶ . . . θὰ μὲ συνοδεύσατε ἀκόμη ὀλίγα βήματα καὶ θὰ μ' ἀφίστατε . . . Κύριε Παῦλε, πιστεύσατέ με καὶ θαρραλέως νυμφευθῆτε κανὲν νόστιμον χορῆσιον, τὸ ὅποιον θὰ ἦναι τίμιον, εὐλαβὲς καὶ πιστόν . . . ἐν τοσοῦτῳ δεχθῆτε τὴν χεῖρά μου ὡς σημεῖον ἀποχαριστισμοῦ . . . ἐνθυμίσεως, φιλείας.

Ο ΠΑΥΛΟΣ (ἀρπάζει τὴν προσφιρομένην χεῖρα τῆς Ἐλένης). Φωνὴ βροντώδης ἐξερρηχμένη ἀπὸ τὸ δάσος. — Τὴν παρειάν, παιδί μου, καὶ τὰς δύο παρειάς ἀλλέως εἶσαι βροχημένη ὄριθα* (καὶ ἐν τῷ ἄμα ὁ στρατηγὸς ἔρμα* εἰς τὸ ἄδενδρον τοῦ δάσους μέρος* ἡ δὲ βαρῶνις ἐρλεται κατόπιρ του, τρέχουσα καὶ φωνάδουσα.)

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ὅχι δά! Ὅχι δά! . . . Παιδιάκι μου, εἰς τί φόβον μ' ἔβαλες!

ΕΛΕΝΗ, ἀσπασμένη αὐτὴν περιπαθῶς. — Ἄ! πῶρα τὴν μητέρα μου!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, ἀνοίγων τὰς ἀγκύλας του. — Καὶ τὸν πατέρα σου, μικρὴ μου! Ἰμήπως δὲν πρέπει νὰ φιλήσας καὶ τὸν γέροντα πατέρα σου; (Ἡ Ἐλένη, ἀποροῦσα καὶ διαταλῶσα, ἐρωτᾷ διὰ τοῦ βλεμματός τὴν μητέρα της.) Σὲ λέγω, ὅτι εἶμαι ὁ πατήρ τοῦ φλυαροῦ αὐτοῦ. . . Λοιπὸν, φίλησέ με, διαβολάκι! (Τὴν ὀρίγγει εἰς τὰς ἀγκύλας του* ἡ δ' Ἐλένη γεύγει εἰς τρομος.)

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ὅτ' χαλάσατε ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, νὰ ἰδῆτε, μὲ τὸν ἄνοστον σας αὐτὸν τρόπον! . . . Ἡ καυμένη ἡ μικρὴ μου, πῶς τρέμει! . . . Ἐλα, μὴ ἦσαι τρελλή . . . Τὰ ἀκούσαμεν ὅλα, ὁ στρατηγὸς καὶ ἐγώ . . . Τὰ κεφάλιά σας ἐταίριαζαν, αὐτὰ εἶναι ἡ ὄλη ἀλήθεια! . . . Ἐρχεσθε τώρα κύριοι; (Λαμβάνει τὴν χεῖρα τῆς Ἐλένης καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τὴν ὀμυλᾷ.) Δὲν εἰμπαρῶ ὁμῶς νὰ μὴ σὲ παρατηρήσω, κόρη μου, ὅτι πολλὰ κατὰ ληθῆος τόπος διατριβῆς εἰς νέαν δὲν εἶναι τὸ δάσος, καὶ μάλιστα, ἀφοῦ ἀρχίσει νὰ νυκτώνῃ . . . (ἀπέρχονται.)

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, πρὸς τὸν Παῦλον. — Ἄμμ' ἐσθ! ἰτί στέκις ἐκὶ ὡκάν στρατιώτης; Ἐλα νὰ τὰς ἐπάρωμεν τὸ κατόπιρ, διάβολε! (Λαμβάνει τὸν βραχίονά του.) Καὶ μὴ τολμήσας νὰ μὲ εἰπῆς ὅτι δὲν τὴν ὑπανδρεύεσαι, ἀφοῦ ἐξέλεσας τῶσον δεινῶς τὴν ὑπόληψίν της . . . Εἰ δὲ μὴ διορθῶναι τὸ λάθος σου καὶ τὴν ὑπανδρεύομαι, ἐγώ . . . παστρικά!

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἄλλ' εἰπέτε με τοῦλάχιστον ποῖαν ὑπανδρεύομαι . . . καὶ, πρὸ πάντων, ἰτί εἶναι; κόρη; χήρα; τί;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Στ! παιδί μου! εἶναι χήρα, ἀλλὰ εἰς τρόπον . . . ὅστις θέλει σὲ εὐχαριστήσας. Σὲ τὰ λέγω ἄλλοτε. (Γίνονται ἀφαντοὶ ἐντὸς τοῦ δάσους.)

